NEVZUHUR

Edebiyat - Kültür - Sanat

Sayı : 27
MAYIS - 2012

ISTABY KAYASI

NEVZUHUR

NEVZUHUR

Edebiyat - Kültür - Sanat

Sayı : 27 MAYIS - 2012

SAHİBİ :
MUSTAFA AKBABA

GENEL YAYIN YÖNETMENİ :
ALİ DEMİREL

YAYIN KURULU :
BEKİR KARA
HASAN TÜLKAY
MEHMET ERÇİN

ADRES :
Atatürk Cd. 1306 Sk.
Akbaba Apt. No.: 1/2 ANTALYA

TLF.: 0 (242) 241 80 62 - 63

BELGEGEÇER : 0 (242) 241 41 74

e-posta: alidemirel47@hotmail.com

ISSN : 1308 - 1403

BASIM YERİ :
TUNAHAN OFSET MATBAACILIK
Tel : 0 (242) 248 90 88
e-mail: tunahanofset@hotmail.com
Sinan Mh. Atatürk Cd.1254 Sk.
Rifat Türkcan Psj. No.:14 / 7 ANTALYA

YAYIN TÜRÜ:
Yerel - Süreli
İki ayda bir yayımlanır.

NEVZUHUR'da yayımlanan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

NEVZUHUR'da yayımlanan eserlere telif hakkı ödenmez.

NEVZUHUR
Bir kültür hizmeti olup, para ile satılmaz.

NEVZUHUR'da
Yayımlanan bütün yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Gönderilen yazıların yayımlanması, Yayın Kurulu'nun kararına bağlıdır. Yazılar yayımlanmasa da iade edilmez.

BU SAYIDA

FUTHARK ALFABESİNİN GİZEMİ
M.TURGAY KÜRÜM

✸

HANGİMİZ DÖNDÜRMEDİKİ DÜNYAYI
ANDAÇ

✸

HAÇLI SEFERLERİ BAŞLADI
ALİ DEMİREL

✸

BİR KÜLTÜR ERİ RAMAZAN KAR
MUSTAFA AKBABA

✸

GÜVERCİN
FATİH ÜNVER

✸

DERGİLER DERYÂSINDAN - 17
TÜRKİYE İLE ATAYURTLARI ARASINDA KÜLTÜR KÖPRÜLERİ: KARDEŞ DERGİLER - 4 -
OĞUZ ÇETİNOĞLU - MEHMET ŞADİ POLAT

✸

" GÖNÜL DÜNYAMIZI AYDINLATANLAR "
OĞUZ ÇETİNOĞLU

OKUYUCU İLE SOHBET

DEĞERLİ NEVZUHUR DOSTLARI

Mayıs 2012 Sayımızla yeniden sizlerle buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Sizler de herhalde; 'Bu sayıda acaba neler var?' diye merak ediyorsunuzdur.

Bu sayımız araştırmacı M. TURGAY KÜRÜM'ün *FUTHARK ALFABESİNİN GİZEMİ* başlıklı yazısıyla başlıyor. Sayın KÜRÜM'ün literatüre giren bu çalışmasını, NEVZUHUR okuyucularına aktarmanın kıvancını yaşamaktayız. Birkaç sayı devam edecek olan bu yazının ilginizi fazlasıyla çekeceğine inanıyoruz.

ALİ DEMİREL; geçen sayımızda birinci bölümünü yayınladığımız *HAÇLI SEFERLERİ BAŞLIYOR* adını verdiği yazısına *HAÇLI SEFERLERİ BAŞLADI* diyerek devam ediyor. 'Haçlı Zihniyeti'nin ne olduğunu merak edenler bu yazıyı okumaya devam etsinler.

BİR KÜLTÜR ERİ RAMAZAN KAR başlıklı yazısıyla MUSTAFA AKBABA sayfalarımız arasında yerini alıyor. AKBABA; Antalya'nın Kemer ilçesinde yaşayan bu mütevazi insanı tanıtmanın vicdani bir sorumluluk olduğunu söylüyor. Bu 'Kültür Eri'ni tanımak isteyenlerin bu yazıyı okumaları gerekecek.

Aziz okuyucularımız, bir gazoz kapağı deyip geçmeyin. Bir bilseniz bu kapak, yazarımızı nerelere alıp götürmüş. Evet ANDAÇ yine güzel bir denemesiyle karşınızda ve *HANGİMİZ DÖNDÜRMEDİ Kİ DÜNYAYI* diyor.

OĞUZ ÇETİNOĞLU ve MEHMET ŞADİ POLAT tarafından hazırlanan ve *DERGİLER DERYÂSINDAN* üst başlığıyla sürdürdüğümüz yazı serimizin bu sayıdaki konusu *KARDEŞ DERGİLERDEN KARDAŞLIK* ve *KERKÜK* dergileri. Bu konunun devamını gelecek sayımızda bulacaksınız.

Yine OĞUZ ÇETİNOĞLU'nun kaleminden, İSMET BİNARK'ın yeni neşredilmiş olan *GÖNÜL DÜNYAMIZI AYDINLATANLAR* unvanlı kitabının tanıtım yazısını zevkle okuyacağınızı umuyoruz.

Genç şairlerimizden FATİH ÜNVER ise *GÜVERCİN* unvanlı şiiriyle dergimize ayrı bir renk katıyor.

Temmuz 2012 sayımızda buluşmak dileğimizle hoşça kalın.

NEVZUHUR

FUTHARK ALFABESİNİN GİZEMİ

M. TURGAY KÜRÜM
turgay@antalyaonline.net

Giriş

" Futhark " alfabesi M.S. 3. yüzyıl ile 17. yüzyıl arasında , Kuzey Avrupa Germen halkları arasında (İsveç, Norveç, Danimarka) kullanılan bir alfabedir. Yoğunluğu İsveç ve Norveç'te olmak üzere Avrupa da 3500 kaya yazıtının, bu alfabe ile yazıldığı kabul edilmiştir. Bu makalenin konusu, diğer adıyla "Rün (1) " alfabesi de denilen "Futhark" alfabesinin, aslında Türk (2) asıllı GÖKTÜRK (3) alfabesi ile aynı temelden kaynaklandığını dikkatinize sunmaktır. Makalemiz, İsveç'e ait Gotland adasında, Kylver mevkinde bulunan kaya üzerinde yazılı ve " The Primitive Norse Futhark " olarak anılan alfabenin ve bu alfabe ile yazılmış, "Oldest Runic Inscriptions - eski runik yazıtlar " gurubuna giren yazıtlardan, fotoğrafını temin edebildiğimiz diğer ikisinin, ("The Möjbro stone - Uppland ve The Istaby stone - Blekinge ") Göktürk'lerin de kullandığı yazı sistemi ile Türkçe olarak okunmasıyla sınırlıdır.

Konu ile ilgili diğer düşünce, yorum ve tespitlerimize bu makalede yer verilmeyecektir. Konuya merak duyanların,bizimle irtibat kurmalarını öneririz. Şu noktayı önemle belirtiriz ki ; biz bu yazıtların Göktürkçe olduğunu iddia etmiyoruz. Bizim iddiamız, adı geçen yazıtların ve Göktürk yazıtlarının aynı temelden kaynaklandığıdır. Tabii ki temel bir yazı formasyonu vardır. Gerek Göktürk diye anılan Türk kavimi, gerekse de Kuzey Avrupa Germen kavimleri bu temel alfabeden yararlanarak kendi yazı sistemlerini kurmuşlardır. Bu şekilde özetlediğimiz iddiamızı, "Oldest Runik " denilen Futhark alfabesi ile yazılmış üç kaya yazıtını, Göktürk alfabesini kullanıp, Türkçe olarak okuyarak kanıtladık. Dikkatinize sunduğumuz bu makale, yıllar süren daha kapsamlı bir araştırmanın ürünlerinden sadece biridir.

Göktürkçe ve Orhun Abideleri

Konuya yabancı olanlar için, Göktürkçe ve Orhun abideleri konusunda, Prof. Ergin'in anılan kitabından biraz bilgi verelim. Orhun abideleri, İsveçli subay Strahlenberg tarafından, 1730 yılında yayımlanan araştırmalarıyla dünyaya duyurulmuştur. Danimarkalı Thomsen tarafından Türkçe olarak çözümlenmiştir. (Inscription de l'Orkhon Déchiffrées. V. Thomsen Helsingfors 1896)(4) Baykal gölünün güneyinde, Orhun Nehri vadisinde, Koşo Tsaydam gölü civarında 47.1° enlem, 102.25° boylamda bulunan Kültigin ve Bilge Kağan yazıtları ve 48° enlem, 107° boylamda bulunan Tonyukuk(5) yazıtı, Orhun Abidelerinin en önemli yazıtlarıdır. 38 şekilden ibarettir.Yenisey Irmağı civarında Orhun'dakilerden daha eski döneme ait çok sayıda yazıt bulunmuştur. Yenisey yazıtlarında ise 150 den fazla şekil mevcuttur. Yazı formu sağdan sola doğru okunup yazılmaktadır. Harfler bitişik değildir. Kelimeler, aralarına üst üste iki nokta ":" işareti konularak, birbirlerinden ayrılmaktadırlar.

a-e, ı-i, o-u,ö-ü

a-e, ı-i, o-u, ö-ü olmak üzere 4 sembolden oluşan 8 sesli harf mevcuttur.

Sesli harfler kelime başlarında ve ortalarında genellikle yazılmazlar.

Kelime sonlarında yer alan sesli harfler, esas olarak yazılırlar. Örneğin:

t b ğ ç = **ot.ob.oğh.aç;** *otboğaç*

ot yiyen iri boğa -ateş yiyen iri boğa (Dinazor - Dragon)

t ng r i = **+t.ng.er.i;** *tengri > tanrı*

Futhark Alfabesi

"Futhark" alfabesi ve İsveç'teki yazıtlara gelince; bu konuda esas aldığımız Prof.Jansson'un kitabında bulunan yazıtlar, kabaca iki gurupta toplanmış.
a) Eski Rünik yazıtlar " The Oldest Runic Inscriptions"
b) 16 Harfli futhark yazıtları " The 16 - Rune Futhark " diğer adı ile, Viking çağında yazılmış Rünik yazıtlar "Runic Inscriptions from the Viking Age" Eski Rünik yazıtları 24 sembolden oluşan alfabe ile yazılmıştır(6). Jansson'un kitabının (185 sayfadır.) 9-24. sayfaları bu döneme ayrılmıştır.
Bu bölümde fotoğrafı olan 3 taş yazıt mevcuttur.
Bunlar;
– Kylver taşı (The stone from Kylver ,Gotland) sayfa 13 (En önemli taştır . Futhark diye anılan alfabe bu taşa kazınmıştır.)
– Möjbro taşı (The Möjbro stone from Uppland) sayfa 18
– Istaby taşı (The Istaby stone from Blekinge) sayfa 21
Bu üç yazıt çözümlenememekle birlikte yazarın kitabında bir takım zorlamalarla yakıştırmalar yapılmıştır.
Kitabın sonunda verilen haritaya (makalemiz ekinde Ek A) göre bu döneme ait, Avrupa'da 70 den fazla yerleşim bölgesinde benzer yazıtlar bol miktarda mevcuttur. Makalemizin konusu bu yazıtlardır. Ve biz bu üç kayayı çözümlemiş bulunmaktayız. 16 Harfli Futhark gurubunda yer alan yazıtlar ise, daha sonraki döneme aittir. 24 sembol, 16 sembole indirilmiş ve bazı semboller değişikliğe uğramıştır. Viking çağında yazılmış rünik yazıtlar da denen bu yazıtlar, İskandinav dilinde çözümlenmiş yazıtlardır. Yazar kitabının geri kalan büyük bölümünü bu guruba dahil yazıtların çözümlenmesine ayırmıştır. Bu gurup konumuz dışındadır.

Batı Gözüyle...

Batılı Bilim adamları, Göktürk yazıtları ile Kuzey Avrupa Germen yazıtları arasındaki benzerlikleri fark etmiş ancak aradaki ilişkiyi nedense(7) ısrarla reddetmişlerdir. Orhun yazıtlarının bulunmasından (1730), yazıtların Türkçe olarak çözümlenmesine (1893) kadar geçen süre (160 küsur sene) boyunca, milattan binlerce yıl önce Slav - Germen ırkının (Vikinglerin), Orta Asya'ya kadar gidip,oraları işgal edip, Orhun anıtlarını diktiklerine dair teoriler üretmişlerdir. 1893 yılında bu yazıtlar Türkçe çözümlenince, önemini yok etmek için, yazıtların M.S. 700 yıllarından kalma ve menşeinin (ispat edememekle birlikte) Arami , Soğd, Pehlevi alfabelerine bağlamaya çalışmışlardır. Ancak açıkça görülmektedir ki, Orhun yazıtlarında kullanılan semboller Futhark yazısına daha fazla benzemektedir. Benzemekten öte göreceğiniz gibi Orhun yazı sistemi ile çözümlenmektedirler.

Kayaların Okunması

Bu konudaki görüşümüz, 2.paragrafta da belirtiğimiz gibi, gerek Futhark alfabesi, gerek Göktürk alfabesi, gerekse yukarıda sayılan Arami, Soğd, Pehlevi vs. alfabeleri, sembollerini aynı temel kaynaktan (8) almışlar,
uluslar zamanla değişikliklere uğratıp, kendi yazı sistemlerini oluşturmuşlardır. Prof. Jansson' un kitabı Bölüm " The Oldest Runic Inscriptions" sayfa 13
Fotoğraf yazısı : "The stone from Kylver, Gotland, made a side-slab in a sarcophagus.On this stone the whole Primitive Norse rune-row is recorded."
Fotoğraftaki kayanın üzerindeki yazıların oluşturduğu alfabe "The Primitive Norse futhark"

t b ğ ç = **ot.ob.oğh.aç;** *otboğaç*

ot yiyen iri boğa -ateş yiyen iri boğa (Dinazor - Dragon)

t ng r i = **+t.ng.er.i;** *tengri > tanrı*

1-6 harfe kadar Futhark diye okunduğu için bu isimle anılmakta ve alfabe olarak kabul edilmektedir . Ancak bazı harfler, fotoğraftaki kaya üzerinde farklı şekildedirler.

Kylver taşı

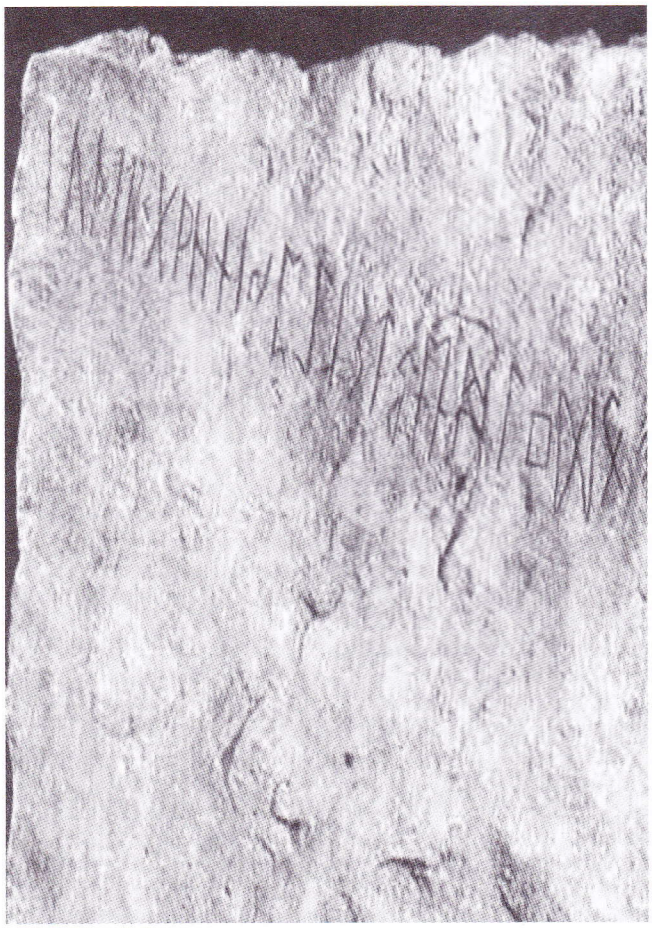

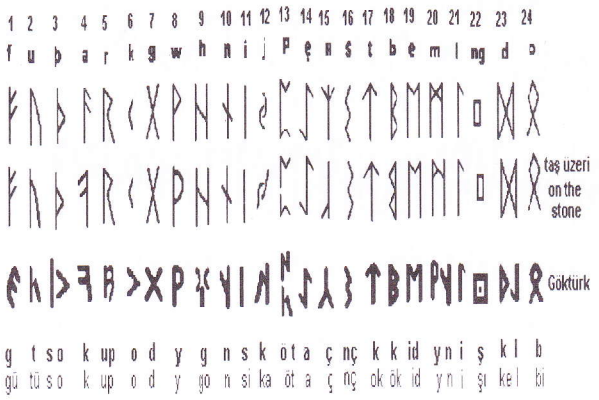

23. sembol Tonyukuk yazıtlarında aynen Futhark alfabesindeki gibi mevcuttur.(Bknz. Prof.Engin'in anılan kitabı sayfa 149.) Ancak alfabede yer almamıştır. Kitapta anlam olarak 'Baş' anlamında kullanılmıştır. Bizce de Baş ile eş anlamlı olan Kelle =Kel olarak kullanılır. İki harf birleşmiş ve bir kelimeyi oluşturmuştur. İki harfin birleşip anlamlı bir kelime oluşturması 13. sembolde de görülür. Öt kelimesi ötmek = konuşmak anlamındadır. Ayrıca sembolün ağız şeklini alması da dikkat çekicidir.

Göktürkçe'nin okuma kurallarına uygun olarak,sağdan sola okuyalım.

"bilke ış inydi ök oknça öt akisn goydo pu kosütüg"

bilke : bilge, bilgi sahibi ulu kişi (mutlak akıl-mutlak bilinç)
ış : ışık (bilge ışığı = bilgi veren ışık, melek - tanrı elçisi)
inydi : indi (gökten indi)
ök : bizzat kendisi , (Bknz.Prof.Ergin anılan kitap sayfa 126)
okunça: ok unun ucuyla (silahının ucundan çıkan .... ile)
öt : ötmek konuşmak (Bknz.Prof.Ergin anılan kitap sayfa 126)
akisn : ağızın (öt akisn = ağzından çıkan sözleri)
goydo : oydu - koydu
pu : bu
kosütüg : ok sütun (dik sütun- dik taşa)

Günümüz Türkçesi ile okuyalım.

"Bilge ışığı indi bizzat kendisi okunun ucuyla ağzından çıkan sözleri
oydu bu dik taşa"

Bu sözün felsefi yorumunu burada yapmayacağız. Ancak şu noktaya dikkatinizi çekeriz. 24.,23.,22. sembolleri, sağdan sola okununca (İskandinav dilinde), ortaya çıkan kelime O d ng, bizce Viking tanrısı Odin kelimesinin çıkış noktasıdır. Biz bu üç sembolü Türkçe, Bilge ışığı (tanrı elçisi -ışık veren kutsal kişi) olarak okumaktayız. Geniş bilgi için bizimle irtibat kurunuz. (http://www.boudicca.de/jordanes1-e.htm)

Mojbro Kayası

Prof. Jansson' un kitabı Bölüm " The Oldest Runic Inscriptions" sayfa 18
Fotoğraf yazısı : "The Möjbro stone from Uppland is a memorial stone."

E ers
konumda. Özellikle "op" okuduğumuz "R" sembolü dikkat çekiyor. biz de bu sembolü "po" olarak okuduk.

Satırları aşağıdan yukarıya,satırı sağdan sola okuyalım

gopek yik op ke kelkic ikin ekgök göksüpek desinkic"

Gopek : köpek
yik : yig = iyi (Bknz.Prof Ergin'in kitabı sayfa 140)
op ke : opla = atlamak,hücum etmek (Bknz.Prof Ergin'in kitabı sayfa 125) (günümüz Türkçesinde hopla)
kelkic : kalkınca - kalksın
ikin : ikin =iki, ikisi,her ikisi (Bknz.Prof Ergin'in kitabı sayfa 114)
ekgök : bir isim diye düşünüyoruz.(tanrısal bir isim olması muhtemel)
göksüpek : göğsüpek (sonradan günümüz Türkçesine gözüpek = kahraman olarak geçmiş.Ancak bizce deyimin aslı göksüpek = göğsü pek = göğüsü kuvvetli dir .
desinkic : desin

Günümüz Türkçesi ile okuyalım.

"köpek iyi hucuma kalksın -saldırsın- ikisinede "ekgök" gözüpek desin"

Yazıtın bulunduğu taşta, yazının hemen altında, at üzerinde, bir elinde kılıç, diğerinde kalkan olan bir savaşçı resmedilmiş, yerde ise iki tane köpek figürü mevcuttur. Ayrıca bu kayadaki sembollerin yazılış biçimi, sembollerin sol köşede yoğunlaşması, yazının sağdan sola yazıldığını kanıtlar.

Istaby Kayası

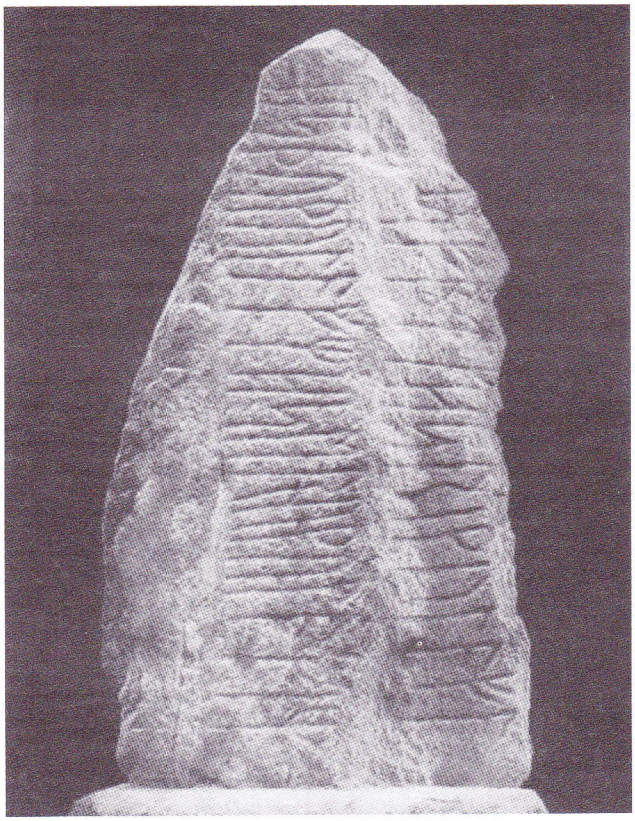

Prof. Jansson' un kitabı Bölüm " The Oldest Runic Inscriptions" sayfa 21 Fotoğraf yazısı : "The Istaby stone from Blekinge was carved in the transition period between the Primitive Norse period and Viking Age."

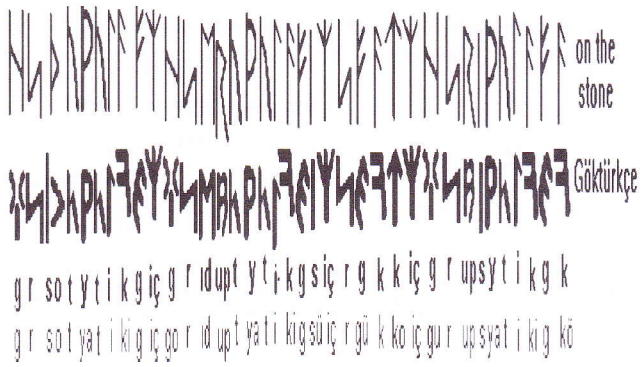

Sağdan sola doğru okuyalım

"ök gikit yaspurgu içok güriç sü gikit yatpudır goiç gikit yatsorg"

Ök : o - bizzat (Bknz.Prof Ergin'in kitabı sayfa 126)
Gikit : yiğit
yaspurgu : yaşadı
içok :çok (Göktürkçe'de yer alan iç sembolünün ç sesi yerine kullanıldığını düşünüyoruz)
güriç : güç
sü : asker (Bknz.Prof Ergin'in kitabı sayfa 129)
yatpudır : yapmadı
goiç : göç
yatsorg : yatıyor

Günümüz Türkçe'si ile okuyalım.

"o yiğit yaşadı çok güç asker -olan- yiğit yapmadı göç yiğit yatıyor (yatsın)"

Sizin de anladığınız gibi, çok güç şartlarda yaşayan, yaşadığı yeri Terk etmeyen (kaçmayan -göç etmeyen) bir askerin mezar taşı.
Sonuç...
Çözümlemelerimiz bu kadar. Çünkü Prof. Jansson'un kitabının " The Oldest Runic Inscriptions" bölümünde sadece bu üç yazılı kayanın fotoğrafı mevcut. Sonuç olarak, biz çözümlememizi yaparken mutlaka küçük hata ve yanlışlar yapmış olabileceğimizi peşinen kabul ediyoruz. Ancak anlam yönünden bu kayaların, çözümlediğimiz anlamları taşıdığı kanısındayız. Amacımız bu konuda yeni bir tartışma ortamı yaratıp, konunun felsefi yönüne zenginlik kazandırmaktır. Ancak bu felsefi yöne bu makalede yer vermedik. Bu makalenin konusu önceki sayfalarda da belirtiğimiz gibi, diğer adıyla "Rün " alfabesi de denilen "Futhark" alfabesinin, aslında Türk asıllı GÖKTÜRK alfabesi ile aynı temelden kaynaklandığını dikkatinize sunmaktır.

(Devamı gelecek sayıda.)

HANGİMİZ DÖNDÜRMEDİ Kİ DÜNYAYI

ANDAÇ

Şubat Ayı'nın kısa boyuna aldırmadan 'ben de varım' diyerek son çırpınışlarıyla Antalya'yı, yağmuru soğuğu ile yoğurduğu günleri yaşıyorduk. Eskilerin 'kadı kaçıran' dedikleri bu olsa gerekti. Devamlı yağan yağmurlar, kadı bir tarafa herkesi eve hapsederek şehri, güneşli günlere hasret bırakmıştı. Mart'a birkaç gün kala nedense mesaisine ara vermiş, hafta sonunda güneş, örtüsünden yoksun ağaçların, ışığını süzen dalları arasından, ilkbaharı müjdelercesine belirivermişti. İnsanın içini ısıtan sıcaklık, toprağın anlına kondurduğu sıcacık öpüşleriyle bir anda,

günlerdir yağan yağmurdan eser bırakmamış, gülümsüyordu.

Eve bağlı kalmaktan kurtularak, güzel bir günü karşılamak için kendimi dışarı attım. Kaleiçi'nin dar sokaklarını, gizem yüklü köşelerini birer birer dönerek, arıklardan akan sular misali, güneşe hasret kalmış diğer insanların arasına karışmış, denize doğru akıyordum. Her zaman yaptığım gibi limana inmeden önce Mermerli'de durup uzun uzun baktım. Limanın manzarasını ne zaman seyretsem derinliklerinde, deniz ananın rahmine dönmüş Kızkulesi'ni düşünmeden edemem. Keşke yerinde olsaydı, dalgalarla oynaşan teknelere ne de güzel bekçilik yapabilir, limanın en güzel süsü olabilirdi diye hayıflanırım. Tarih olan bu dokunun yok edilişi içimi hep acıtmıştır.

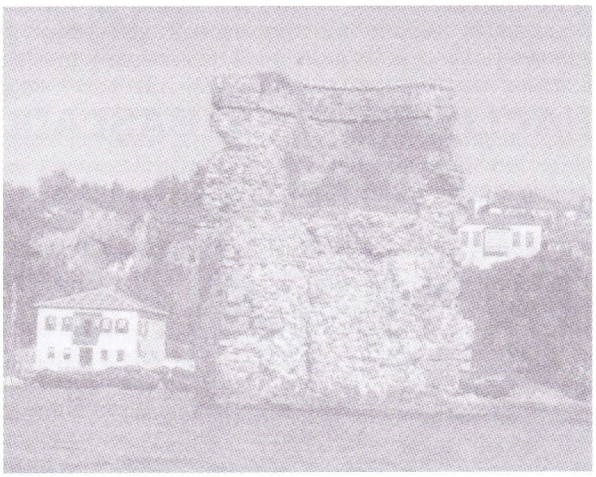

Tarihini koruyamamanın umursamazlığındaki limanın, hemen her yeri kazılmış, geçmişini yitirmiş olmanın ezikliğinde, eldekini yenilemenin gayreti içinde büyük bir bakıma alınmışlık görülüyordu. Her yer kazılmış olsa da, gezi turu düzenleyen tekneler, kalabalıkları fırsat bilerek, gürültülü müzikler eşliğinde müşteri avına çıkmışlardı. İşin tuhafı buluyorlardı da... İnsanlar bu gürültü eşliğinde nasıl tekne gezintisi yaparlar bir türlü anlayamam.

Kazılar arasından, limanın ağzındaki kayalara doğru ilerlerken, kazılmış toprak yığınlarından birinden 'beni gör' dercesine önüme yuvarlanan paslı bir gazoz kapağı dikkatimi çekti. Kim bilir hangi çocuğun hatırası, depreşip nefes almak istemiş olmalı ki, kendini dışarı atarak önümde belirivermişti. Antika bir şey bulmuş gibi sevinmeme sebep olan ise, kapağın ortasının delik olmasıydı.

İçimdeki çocukla arkadaşlığım hiç kaybolmadığı için, kaytanı ve topacı olmasa da geçmişimin, gazoz kapağı ile bana gönderdiği buluşma arzusunu hemen algılamış olduğumdan, benim için artık bir Andaç olan kapağı eğilerek yerden kopardım. Nihayetinde, duygularımızdan beslenmez miydik?.. Zihinlerde yaşayacağı anı bekleyen yoğun anılar, çağrıldıklarında gün ışığını seçerek, sevinçle kucak açana koşan çocuklar gibi değiller miydi?.. Yine bir zaman sıçraması yapacağımın sembolü parmaklarımın arasında, pasından olmasa da tozundan, toprağından temizleyip, nefes almasının kapısını araladım. Kapağın kenarındaki tırtılların, parmaklarımı acıtırcasına sıktığımda, yer eden çizgileri, çıkacağım yolu çoktan belirlemişti. Damarlarımda dolaşan özlem virüsünün kıpırdanışlarıyla kayalara oturduğumda çocukluğum, küçük bir adam olmuş, beni maziye götürmek için çekiştiriyordu. İnsan açık gözleriyle yaşamın içinde yol almaz mıydı?.. Fırsatı kaçırmadım. Kendimi onun ellerine bırakarak, geçmişimle beslenen yanımla, çocukluğumu geçirdiğim o yasaklı şehre gidebilirdim artık.

***

Abdi Amca'nın dutları ile aramızdaki aşılmaz engel gibi duran duvarın önünde her zamanki yerimizi almış, yere çizdiğimiz dairenin ortasında kümelenmiş topaçlara büyük bir iştahla bakıyorduk. Arkadaşlarım Mehmet, Lemi, Turan o andan itibaren ezeli rakiplerim olmuştu. Genellikle gözden çıkarttığımız eski hırpalanmış topaçları koyardık ortaya. Arzulanan şey, mutluluğun heyecanıydı, kazanmanın doyumuna varmaktı, topaçların pek önemi yoktu. Anlam yanında, değerin ne anlamı olabilirdi ki...

O gün çok heyecanlı ve iddialıydım. Arkadaşlarımın haberi olmadan, yeni maceralar, yeni yerler keşfetmek adına gezmeye gittiğim Tahtakale'de tesadüf eseri bulduğum ağaç tornacısı Hasan Usta'yı ziyaret ettim. Ona özel bir şimşir topacı yaptırmıştım. Buluşların anasının ihtiyaçlar olduğunu yeni yeni keşfediyordum. Topacım hakkında bir benzetme yapmam gerekirse: Olgun bir incir gibi tombul değildi ama Aydın inciri gibi ince uzun olan şeytan topacına da benzemiyordu. İkisi arası bir şeydi diyeyim de siz anlayın... Ayrıca göbeğine bir de kabara çaktırmıştım. Ortada dönerken av olup da vurulursa kırılmaması için idi, yahut da ben öyle inanmak istiyordum. Yeni kaytanı gazoz kapağından geçirip, topaca sıkıca sararak avucumda saklamıştım.

Oyun başladı. Sıra bana geldiğinde ortadaki kümeye doğru bütün gücümle savurduğumda, topaç sanki bir an havada asılı kaldı, sonra bütün hışmıyla, sıradan ağaçlardan yapılmış kümenin üzerine indi. Değdiği topacı ikiye ayırarak mundar etmişti. Diğer topaçlar savruntusundan nasiplerini alarak çil yavrusu gibi dağılıp çizginin dışına kendilerini zor atmışlardı. Topacım isteneni yapmanın hazzıyla zıp zıp zıplayıp, durmak nedir bilmiyordu. Mutluluktan yerimde duramıyor, gülümsemelerim kahkahaya dönmüştü. Oyuna geldiklerini anlayan rakiplerimin bir anda hücumuna uğramış, kazanmanın sevincini tam yaşayamadan, can derdine düşüp yerde debeleniyordum. Kazanamayacağım bir savaştı. Kurtulamayacağımı anlamış, yattığım yerden olayı kısaca anlatmıştım. Onları da Hasan Usta'ya götürme sözü vererek ellerinden kurtuldum. Sonraki günlerde, yeni topaçlarımızla ve içimizdeki kazanma inancıyla, başka mahallelere gidip, topaç maçları yaparak, ceplerimiz dolu, mutlu bir şekilde evlerimize dağılırdık.

Kızlar önceliklerimizde hep önemli olsalar da oyunlarımıza katılmazlardı. Aslında ne yaparsak onların gözünde bir yerlere gelmek için olurdu, lâkin itiraf edemezdik. Onlar ise, oyun yerine bizlerle oynamayı seçerler, topaç gibi döner de dönerdik ellerinde. Duruş ve davranışlarımızın hep başarı getirmediğinin canlı kanıtlarıydı onlar. Yalnız aralarında bir Deniz vardı ki o çok tatlıydı, neden bu kadar tatlı olduğunu anlayamazdım. Arkadaşlarımla birlikteliğime çoğu zaman kızardı. Fırsat buldukça beni onlardan koparır, gezmeye, bilhassa yazlık sinemalara çekerdi. Sinema çıkışında, taze yapılmış külaha konulan dondurmayı yerken elimden tuttuğunda, bir çalgı aleti gibi olur, bana dokunan ellerin müziğini taşırdım yüreğimde... Bir dokunuşun, bir bakışın ve bir parça ilginin, duygularımdaki ince yöntemlerini yeni yeni keşfeder, mutlu olurdum...

Kaytanımın boyu kadar hızla dünyayı döndürdüğümüz yıllardı o yıllar.Sonra, 'büyüdün' dediler. Büyüdük. Ne zaman çocukluk korkularım gelse aklıma, yavaşladığını görürdüm şimşir topacımın. Zamanın hızla geçmesini istercesine sarılırdım umudun kaytanına, döndürürdüm kendimce dünyayı. Kıymetini bildiğimizde zamanın kısa olduğunu, önemsemediğimizde de zamanın bizi ıskaladığını o çağlarda anlayamazdım. Ne de olsa yeni yetme gençtik. Bir topaç gibi zıp zıp zıplarken, dairenin dışına savrulanın ben olduğunu çok geç anladım. Kıyıya vuran acılarımın, hatalarımın sırtımdaki kabara vuruklarının izlerine dokunduğumda, yediğim darbelere kaçamak yollu, tecrübeler demeyi de öğrenmiştim. Artık zamanın ve dünyanın benimle oynadığı oyuna, bilerek katılıyordum. Dönüşüm yavaşlayıp bir kenara yığılsam, bir yerlerden elinde kaytanı olan birisi nasıl olsa çıkıyordu, savuruyordu beni büyük bir hızla bir yerde, başka bir tarafa...

***

Güneşin çağrısına uyarak, tozlu zaman perdesini aralamış, gazoz kapağının bana oynattığı tek kişilik oyunun sonuna gelmiştim. Çocukluğumu ait olduğu yere bırakmış, limanın ağzından, dalgaların taşıdığı suyun serpintisini yüzümde ve ruhumda hissediyordum. Zihni yorgunluğum olsa da, hayatın içinde tasavvur halinin vazgeçilmez olduğunu bildiğimden, yine de iki Kızkulesi arasında sıkışmış dünyamın bana, tatlı hazlarını

hatırlatmama fırsat vermediği için memnundum.

Parmaklarımın üzerindeki izler silinmeye başlamıştı. Limandan çıkan bir gezi teknesinin sebep olduğu dalgalar üzerime gelirken, bendeki emanetini ister gibi bir hisse kapıldım. Küçücük bir davranışımızın, milyarlarca canlının, bir türlü mesajını taşıyor olmasına inandığımdan olsa gerek, gazoz kapağını dalgalara doğru savurdum. Deniz, aldığını kolay kolay geri vermezdi. Ama belki bir başka kıyıda, bir başka parmaklar arasında iz bırakmasını umut etmek istemiştim. Yazıma konu olan bu güzel anıları, arada bir hatırladığım anların birinde, bende bıraktığı izler yumağını tek tek çözüp, yan yana dizdiğimde çıkan dizeleri, şimdi sizlerle paylaşmak istedim.

TOPAÇ

Geçmişimle buluştum
Sıradan bir günün derin yalnızlığında
Karşımdaki ilk köşede
Bekliyordu çocukluğum
Ve kaytanı
O zamanlar bana göre
Yaşam kadar uzun olan
Süzülen şimşir topacım.
Bir anda yanındaydım
Onunla dönüyordum
Aynı hızla
Döne döne kayboluyorduk
Ben ve çocukluğum.

Nedendi yavaşladığındaki telaşım?
Nedendi daha sendelemeden
Kaytana sarılışım?
Daha hızlı dönsün isterdim
Daha hızlı geçsin zaman
Çabucak bitsin çocukluğum.
Sığmazdı, küçücük avuçlarıma
Tutardım, okşardım
Sevgiyle yoğururdum.

O topacın hızında, aralıksız
Kamçılardım dünyayı
Bir yaşamı savurdum
Topacın rüzgârında
Şimdi
Kaytan sallamaktan
Yorgun düştü kollarım.
Oyundu
Evet, oyundu oynadığım
Şimdilerde unuttuğum
Çocukluğumla topacımı
O zamanlar kaybettim.
Her kaybedişimde
Tekrar tekrar yaşadım, acımı
Her seferinde dibe vurdu umudum
Çok gerilerdeydi artık
Yorgundu çocukluğum
Bitkindi, kayıp topacım.
Benimse, her an zinde
Kaybedişlerimle hüznüm ve acım
Hâlâ ellerimde
Yaşam kadar uzun kaytanım
Dünyayı aynı hızla döndüren kırbacım.

Güneş, Tünek Tepe'nin üzerinden Bey Dağları'na yaslanırken, ışığının yol gösterici çağrısına kapılmış, başka bir yolculuğa çıkıyormuş gibi düşüncelerim ayaklanmıştı. Bir "Ol" emriyle başlayan hayatın hikâyesinde: Kaytanı olmasa da nice Alemlerin birer topaç misali dönüşlerinin cezbesine kapılarak kozmik bakımdan, dünya ve üzerindekiler, bu sonsuz alemde bir hiç olduğumun bilinci beni derinden kavramaya başlamıştı.

Zaten Masiva'da bir hiç sayılmaz mıydık?.. Hiçlerin dünyasında topaçla yola çıkışımın gözümdeki değeri neydi?.. Sorguluyordum. Hiç'in başka bir hiç'e sözünün kıymet-i harbiyesi ne kadar olabilirdi?.. Sualler beynimde uçuşup duruyordu. Yine de eylemlerimizin yaşamda, dünya ve kâinatta bir yansımadan ibaret olduğunu, yine de bir vazifemiz olduğunun bilinciyle, bizi böyle donatan yüce varlığımızın önünde sadece saygıyla eğilebilirdik. Niçin varmasın bir sözümüz, düşünüşümüz karşımızdakine... Bizde var ise size aittir, bizde olup da size yansıyan. Sizden yansıyanların kabulü, yansıtan aynanın tozunu almakla olması az bir şey miydi?.. Belki de kaleme sarılışımız ondandır diye düşünmek içimi rahatlatıyordu.

Cam kırığı gibi gözlerimi acıtan anıların, kum zerrelerini, denizden aldığım bir avuç suyla yıkayarak, dönüş yolundaki yorgun bedenimle evin yolunu tuttum. Nihayetinde payımıza düşeni yaşayacaktık

HAÇLI SEFERLERİ BAŞLADI

ALİ DEMİREL

Avrupa'nın birleşik haçlı ordusunun hepsi henüz bir araya toplanmamıştı, her Avrupa ülkesinden katılımlar devam ediyordu. Ama önden hareket etmesi düşünülen yaklaşık 40 bin kişilik, o günün koşullarında büyük bir ordu yola çıkmıştı bile. Haçlı ordularının öncülüğünü yapacak olan bu çapulcular sürüsü Doğu Roma topraklarına gelinceye kadar boşa yol tepmek istemiyorlardı. Yolda büyük şehirlere uğrayacaklardı, öyleyse o şehirleri neden talan etmesinler? Yapacakları barbarlıklara öteden beri hep kılıf uyduran Avrupalılar yine öyle yaptılar. Uğrayacakları şehirlerde zengin Yahudiler vardı. Mal ve mülkten ziyade para zengini olan Yahudilerin ellerinde avuçlarında neleri varsa alınmalıydı, hatta katledilmeliydiler. Gerekçe mi? Kolay! Allahın oğlunu, hatta Allahın ta kendini (haşa) yani İsa'yı Yahudiler çarmıha gerip öldürdüler. Allah katili olan bu millet her türlü kötülüğü hak ediyordu... Küçük guruplar haline ayrılan haçlıların öncü ordusu, yol güzergâhındaki her yere dehşet saçıyordu. Her gurup uğradığı yerleşim yerlerinde ve büyük kentlerde ne kadar Yahudi varsa üzerlerine saldırıyorlardı. Durumun vahametini anlayan Yahudiler bütün paralarını, ziynet eşyaları dahil her şeylerini gönüllü olarak veriyorlardı ama yine de katledilmekten kurtulamıyorlardı. Bir gurup Yahudi'nin, yine para karşılığında bir kiliseye sığınmış olmaları bile canlarını kurtarmalarını sağlamamıştır. Bazı Yahudiler, işkenceyle öldürülmemek için ailecek intihar ediyorlardı. Ailesi ve çocuklarıyla birlikte kendilerini nehre atarak intihar edenler ise Yahudi olmayan yani Hıristiyan halk tarafından görülmekte, seyredilmekteydi... Haçlılar tarafından o ilk sefer sırasında sayısı belirsiz ama çok sayıda (binlerce demek yetmeyebilir) Yahudi, eşleri ve çocuklarıyla birlikte işkence edilerek öldürülmek suretiyle, dehşetli bir soykırım uygulanmıştır.

Sadece Yahudilerin varlılarını gasp etmek Haçlı barbarlara yetmedi, kendileri gibi Hıristiyan olan millet ve topluluklara da saldırmaya başladılar. Bir gurup haçlı çapulcusu Macarların topraklarına girip yağmaya ve talana başladılar. Semlin kentine de girerek çapula başladıklarında Macarlar onların bu barbarlıklarına hemen karşılık verdiler ve o gurubun çoğunu öldürdüler. Bir başka Haçlı gurubu da Belgrad'a saldırdılar, yağma ve çapula başladılar. Sırplar da tıpkı Macarlar gibi hemen karşı koydular ve yakaladıkları haçlıları öldürdüler.

Haçlıların öncü ordusu olan o yaklaşık 40 bin kişilik ordunun başında Piyer Lermit ve adamları vardı. Macarların ülkesi Semlin'de ve Belgrad'da olanları öğrenince; çevreye dağılmış halde Doğu Roma'ya gitmekte olan ordusunu topladı. Önce Macarların Semlin kentine gitti. Macar Hıristiyanlar kendilerini saygıyla karşıladılarsa da intikam için Semlin'de binlerce Macar'ı katlettiler, şehri yağmaladılar. İkinci hedefleri ise tabii ki Belgrad oldu. Orada da saldırdılar, öldürdüler, yağmaladılar; terk ederken de bütün şehri ateşe verdiler...

Kendi dindaşlarına karşı bile böylesine barbarlaşan Haçlıları ve onların zihniyetini bir düşünün... Avrupa'da bu olaylar

yaşanırken Doğu Roma yetkilileri çaşıtları vasıtasıyla her yapılandan haberdar oluyorlardı. İmparator Alexios şaşkınlık içindeydi, yardım istemekle nasıl bir belaya çattığını anlamış ve korkmaya başlamıştı. İmparatorun elinde güçlü bir ordusu yoktu. Doğu Roma'nın o zamana göre 24 yıl önceki ordusu en güçlü zamanında (220 bin kişi olarak biliniyor) 40 bin kişilik Selçuklu Başbuğluğunun (İmparatorluğunun) ordusuna Malazgirt ovasında yenildikten sonra bir daha, askeri güç olarak kendini toparlayamamıştı. Bundan ötürü bütün Anadolu Türklerin yönetimine geçmiş, İstanbul'un hemen yakınındaki İznik'i Türkler kendilerine başkent yapmışlardı. İmparator Alexsios'un; kendi hanedanını ve başkentleri İstanbul'u korumak için küçük ama çok mükemmel savaşçılardan oluşan bir ordusu vardı. Ordunun asker sayısı az olduğu için sadece İmparatorun özel ordusu niteliğindeydi. Söz konusu ordunun müthiş savaşçıları ise Peçeneklerdi (Peçenekler: Dergimizin 2009 yılı Mart ayındaki 8. sayısında PEÇENEK ATTALAR başlığıyla kısaca tanıtılmıştı). İmparator, Haçlıları İstanbul ve yakınında hiç istemiyordu, bir an önce Anadolu yakasına geçmeleri için her çabayı göstermekteydi. Boğazı geçmeleri için gemi, kayık, sal gibi her araçtan yararlanıyordu. Onların İstanbul'a bulaşmadan geçip gitmeleri için rehber olarak Peçenek askerler görevlendirildi. Fakat Haçlılar binlerce yığınlar halinde Balkanlardan akmaktaydı sanki... Haçlı ordusunun asıl büyük kısmı henüz gelmemişti, gelenler öncü kuvvet niteliğindeki 40 bin kişilik haçlı ordusuydu. Bu öncü ordu çok hızlı hareket ediyordu dolayısıyla, İstanbul çevresine 15 gün kadar önce gelmişlerdi. Asıl olan büyük ordunun gelmesi beklenecekti ama Doğu Roma İmparatorluğu yetkilileri Haçlıların hiç beklemeden Anadolu'ya geçmelerini istiyorlardı, onların İstanbul'un içine girmelerini istemiyorlardı. Nasıl istesinler, Avrupa'daki dindaşlarının başlarına gelenleri duyunca ürkmüşler ve de korkmuşlardı. Bir taraftan Anadolu'ya geçişler yapılırken diğer taraftan Haçlı guruplardan bazıları, İstanbul'daki Hıristiyanlarca kutsal kabul edilen yerleri ve kiliseleri ziyaret etmek bahanesiyle şehre girdiler. Ve tabii ki beklenen olmaya başladı. Yağma ve talana başladılar, o kadar ki kiliselerdeki kutsal eşyaları (altın ve gümüşten yapılanlar, üzeri kıymetli taşlı olanlar ve o günün koşullarında değerli olan ne varsa) bile yağmalamaya başladılar... Ne dindarlar ama!..

Doğu Roma İmparatoru Alexsios başta olmak üzere İmparatorluğun diğer yöneticileri hemen önlem almak zorundaydılar. Haçlı ordusunun ileri gelenlerini saraya topladılar ve bir anlaşma yapmak için çalışmaya başladılar. Haçlı ordusunun yetkilileri başlangıçta hiçbir şey kabul etmez görünüyorlardı ama yüklü yüklü rüşveti alınca anlaşma sağlandı. Buna göre: Haçlı ordusunun bütün ihtiyaçları Doğu Roma İmparatorluğu tarafından en iyi şekilde karşılanacak. Hepsinin en kısa zamanda Anadolu yakasına geçmeleri sağlanacak. Anadolu'da sefer sürerken yiyecek, içecek ve hayvan yemi desteği sürekli sağlanacak. Buna karşılık Haçlı orduları ele geçirdikleri toprakları Doğu Roma İmparatorluğuna terk ederek, Kudüs'e gitmek üzere yollarına devam edecekler... Bu anlaşma, arkadan gelmekte olan asıl büyük Haçlı ordusu ileri gelenleri ile de yapılacaktır.

İmparator Alexsios böylece haçlıları başından savmış oluyordu. Olanca imkânlar kullanılarak Haçlılar Anadolu yakasına geçirildi. Henüz büyük Haçlı ordusu yolda gelmekteydi ama öncü ordu onları beklemek niyetinde değildi. 6 Ağustos'ta, hemen İzmit'e doğru bir savaş, daha doğrusu barbarlık hareketi başlattılar. Önlerindeki bütün yerleşim yerlerini talan ediyor, yakıp yıkıyorlardı. İzmit ve İznik'ten Yalova'ya kadar olan bölgeleri kuşattılar. Aslında çoğu halkı Hıristiyan olan yerleşim yerlerindeki dindaşlarını da öldürüyorlardı. Her şeyi talan etmeleri yetmezmiş gibi kadın ve kızlara da tecavüz ediyorlardı. Kendi dindaşlarını bile öldüren, soyan ve de tecavüz eden bu caniler topluluğu, kendilerine düşman olarak seçtikleri Türklere neler yapar? Çok ayrıntıya girmeden bir örnek vereyim varın gerisini siz düşünün: Türk obalarında her kim varsa, çılgınca işkence ederek öldürdüler, çocuklar hariç çünkü çocukları mızraklarına takarak, yaktıkları büyük ateşte kızartıp yemişlerdir... İşte alın size insan!.. Eğer insan buysa...

Bu olayların olduğu sırada Selçuklu Başbuğluğunun (İmparatorluğunun) ordusu Malatya'daydı ve Başbuğ Kılıç Aslan da ordunun başındaydı. Yine de, başkent İznik'i ve batı sınırımızı korumakla görevli çok az sayıdaki Türk savaşçıları hemen harekete geçtiler. Haçlılar cinayetlerinden sonra Kserigordon hisarını ele geçirip orada toplanmışlardı. Türk savaşçılar 29 Eylül günü kaleyi kuşattı. Kaleye gelen suyun yolu kesildi. Türk savaşçılar; teslim olup da Müslüman olacakların canları bağışlanacak deyince bir kısım dindar Haçlı hemen Müslüman oldular; inançları ne kadar sağlamsa! Teslim olmayanlar ise savaşmayı yeğlediler çünkü Türk savaşçılarına göre sayıları çok fazlaydı. Dolayısıyla Türkleri yeneceklerini sanıyorlardı. Çetin vuruşma kısa sürdü, Haçlıların büyük bir çoğunluğu kılıçtan geçirildi, komutanları olan Rinaldo başta olmak özere bir kısmı da esir edildi. Bu durumu duyan diğer Haçlı birlikleri (Anadolu yakasına çıkıp toplananlar) hemen harekete geçtiler. Öyle azıcık bir Türk savaşçısı nasıl olurda kendinden kat kat fazla Haçlıyı yenermiş, onlara günlerini göstermelilerdi. 20 bin kişilik bir haçlı ordusu, kin dolu ve canavarlaşmış bir şekilde hızla İznik'e doğru ilerlemeye başladılar. Ama bilmedikleri bir şey vardı; o küçümsedikleri bir avuç Türk savaşçısı İznik yakınlarındaki ormanlık bir geçitte pusudaydı... Önce Haçlıların üstüne müthiş bir ok saldırısı başladı. Neye uğradıklarını şaşırmışlar ne yapacaklarını bilemez bir duruma düşmüşlerdi. Düşmanın bu kısa şaşkınlık hali geçmeden her iki taraftan eli kılıçlı Türk savaşçıları üstlerine çullanıverdi. Tam bir ölüm kalım savaşı başlamıştır. Binlerce Haçlı kılıçtan geçirildi, geçidin o kısmı, yamaçlar ve ormanın içi cesetle doldu. Tam savaşın kargaşası sırasında Yalova tarafına kaçan üç bin Haçlı kurtulabildi.

Ancak bu bir son olmadığı gibi aslında henüz başlangıç bile değildi. Zira Haçlıların asıl büyük ordusu, daha doğrusu orduları İstanbul çevresine gelmeye başlamıştı. Toulouse Kontu Raymond, Godefroi de Boullion, Baudouin de Bourg, Baudouin de Boullion, Norman Bohemond ve Tangret gibi pek çok Avrupa soylusunun komutasındaki Haçlı orduları İstanbul'un çevresini doldurmuşlardı. Bu ordular daha çok düzenli ve eğitimli askerlerden oluşuyorlardı ama anlayış olarak yine Haçlı barbarlarıydılar. Hatta belki de daha korkunçtular ki Doğu Romalılar bu yeni gelenlerden hiç hoşlanmamışlardı. İmparator Alexsios onları başından savmak için yine parayı kullanıyor, onlara Anadolu ve Kudüs istikametini gösteriyordu. Ama onun bu teklifini Haçlılar hemen kabul etmek istemediler, aslında ne istedikleri belliydi! İmparator biraz yavaştan alıp oyalamaya çalışınca, paskalya günü İstanbul'a saldırdılar ve her tarafı yağmalamaya başladılar. Doğu Roma İmparatorluğu yetkilileri hemen duruma müdahale ettiler ve yüklü yüklü rüşvetler sonunda onlarla da bir anlaşma yapıldı. Ve Haçlı orduları süratle Anadolu yakasına çıkarılmaya başlandı. Ha, sırası gelmişken; Haçlı ordularının sayısı hakkında tam bilgi yoktur. Her tarihçi kendine göre rakamlar vermiştir. Bu rakamlar 170 binden 600 bine kadar değişmektedir. Bence 170 binden çok fazladır ama 600 bin kadar da değildir, sanırım biraz abartılmış. Pekiyi Haçlı ordularının sayısı neden bu kadar muğlâk? Sebebi şu; çapulcular, hırsızlar, fanatikler, macera arayanlar, zenginlik peşinde koşanlar, köleler, asiller ve onların askerler gibi çeşit çok olunca herhangi bir düzenli sayım ve kayıt tutulmamış. Her asil ve komutan kendi askerlerinden sorumlu, her biri diğerlerinin durumunu bilmiyor. Hatta bazı sözde askeri birlikler kendi sayılarını bile bilmiyorlar. Nasıl bilsinler; ta Avrupa'nın öbür ucundan İstanbul'a gelinceye kadar sürekli katılımlar olmuş, ordular sürekli büyümüş ...

Tamamı Anadolu yakasına geçen devasa Haçlı ordularının ilk işi; Selçuklu Başbuğluğunun (İmparatorluğunun) başkenti olan İznik'i kuşatmak oldu. Kuşatma çok sıkı önlemlerle başladığı için kale içine hiçbir giriş yapılamıyordu, böylece kale içindeki Türk askerleri tam bir kıskaç içine alınmışlardı. Yine de kale alınamıyordu; Haçlılara göre Türk savaşçıları çok çetin çıkmıştı. Defalarca şiddetli saldırılar yapıldıysa da kaleyi alamadılar. Bu arada Haçlılar; Türk savaşçılarının yiyecek sıkıntısı çekmediklerini fark ettiler. Sıkı bir inceleme sonucunda; çevredeki bazı Türk obalarının, göl üzerinden gizlice kaleye yiyecek soktukları anlaşıldı. Gerekli tedbirler alınarak bu da önlenince kaledekiler çok zor duruma düştüler. Ne var ki, Türk savaşçılar değil teslim olmak ölümüne direniyorlardı. Haçlılar ise kaleyi ele geçirememenin çılgınlığı içinde iyice barbarlaştılar. Bu insanlık dışı vahşileşmenin nasıl olduğunu tahayyül etmeniz için

bir örnek vereyim: Haçlılar yakaladıkları Türk kadın ve kızlarını kale önüne getirtip, Türk savaşçılarının göreceği şekilde, tecavüz ve çeşitli işkencelerden sonra kafalarını kesip mancınıkla kalenin içine fırlatıyorlardı!.. Haçlı savaşlarını ve Haçlıları tanımayanlar, tanıma zahmetine katlanmayanlar, sözde insan hakları savunucularımız ve de entellerimiz! Buyurun... İznik kuşatması sırasında, savaşa bizzat katılmasa da Manuel Boutoumides komutasındaki bir Doğu Roma askeri birliği de İznik yakınlarında üslenmişti. Doğu Roma İmparatoru Alexsios; İznik'i yağma ve talan edilmeden ele geçirmek istiyordu, ayrıca İznik kuşatmasının böyle uzayıp gitmesi hiç hoşuna gitmemişti, Haçlı orduları bir an önce Kudüs'e doğru gitmeliydiler. Kaledeki Türk savaşçılarının da artık direnecek güçleri kalmamıştı çünkü yiyecekleri bile bitmişti. İşte bu sebeplerden ötürü İznik yakınındaki Doğu Roma askeri birliği ile Türk savaşçıları anlaştılar ve şehri Doğu Roma askerleri teslim aldılar. Böyle bir oldubitti Haçlıların hiç hoşuna gitmedi ama İmparator Alexsios ile aralarındaki anlaşmaya uymak zorundaydılar zira bütün giderleri onun tarafından karşılanmaktaydı. Böylece İznik katliamdan, talandan ve yıkımdan kurtulmuş halde Doğu Roma'nın oldu... Bütün bunlar olurken Selçuklu Başbuğu ordusuyla hızla gelmişti. Haçlı ordularından bir bölümü Eskişehir yakınlarına doğru hareket halinde iken Kılıçaslan'ın çaşıtları tarafından fark edildi. Selçuklu askerleri pusu kurup beklediler ve uygun zamanı ve yeri geldiğinde ok atışlarıyla hücuma geçtiler. Haçlı askerleri sayıca Türklerden çok üstün durumdaydılar. Üstelik zırhlıydılar ve de eğitimli düzenli askeri birlikler halindeydiler. Yine de Türk askerleri müthiş hücumlar, yan cephelerden de sıkıştırmalarla, Haçlı ordusunu önce serseme çevirdiler, sonra da müthiş bir çalakılıç saldırısıyla bozguna uğrattılar. Hemen hemen tamamını kılıçtan geçirmişlerdi ama bu arada epeyce de kayıp vermişlerdi... İşte tam zafer kazandık diyecekken o da ne! Öncekinden çok daha kalabalık bir Haçlı ordusunun üstlerine gelmekte olduğunu gördüler. Durum çok kritikti. Karşılarındaki düşman sayıca çok üstündü üstelik ağır zırhlı ve de düzenli askeri birlikler halindeydiler. Selçuklu askerleri bir savaşı yeni bitirmiş yorgundular. Böyleyken bile canla başla,ölümüne savaşacak kadar yürekliydiler. Savaştıklarında belki her biri üç beş Haçlı askeri öldürmeden ölmeyecekti ama bu neye yarardı? Böyle bir durumda, geriye kalan Haçlı ordularının hiçbir dirençle karşılaşmadan neler yapabileceklerini tahayyül etmek hiç de zor değil... Kılıç Aslan tam böyle bir ortamda çok isabetli bir karar verdi. Bazı ağırlıklarını dahi bırakarak askerlerini hemen ve hızla geri çekti. Haçlılar Selçuklu ordusunu takip etmediler. Bu çetin savaşın sonunda: Haçlılar, zafer kazandıklarını, Selçuklu ordusunu ağırlıklarını dahi bırakarak kaçmak zorunda bıraktıklarını söylediler. Selçuklular da, zafer kazandıklarını, bir Haçlı ordusunu imha ettiklerini, geri çekilmelerinin zaferlerini etkilemediğini söylediler. Aslında ortada yenen ve zafer kazanan olmadığı gibi yenilen de yoktu. Ama kesin olan şu ki: Haçlılar, Anadolu'da serbestçe hareket edemeyeceklerini, karşılarında, sayıca az bile olsalar müthiş savaşçıların olduğunu anlamışlardı. Selçuklu Türkleri ise; öyle rahatça yendikleri, tepeleyip geçtikleri Doğu Roma askerlerine benzemeyen, sayıca çok fazla, eğitimli, ağır zırhlı, barbar, insanlık dışı davranışları olan yamyamlarla karşı karşıya olduklarını anlamışlardı.

(Devamı gelecek sayıda)

BİR KÜLTÜR ERİ RAMAZAN KAR

MUSTAFA AKBABA

1959 yılında Antalya'nın Kemer Nahiyesi'nde çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldiği zaman onun; Kemer sevdalısı, tarih sevdalısı, kültür sevdalısı biri olacağı kimin aklına gelebilirdi.

Ailesi ona; mübarek bir ayın adı olan 'RAMAZAN' ı ad olarak koymayı uygun gördü. Çünkü o Ramazan ayında dünyaya gözlerini açmıştı. O tarihlerde Kemer'in tek kaynağı tarım olması sebebiyle çocukluğu ailesin yanında susam, mısır, buğday tarlalarında geçti.

İlkokulu, bu gün Kemer Lisesi'nin bulunduğu yerde olan Kemer İlkokulu'nda okudu. Sonrasında bir süre Antalya İmam Hatip Lisesi'ne devam etti. 1976 – 79 yılları arasında Antalya Güreş İhtisas Kulübü ve Antbilrik Güreş Kulübü'nün lisanslı güreşçisi olarak müsabakalara katıldı. 1977 yılında 48 kg'da Antalya'yı Türkiye Şampiyonası'nda temsil etti. 1979 yılında da vatani görevini Kütahya'da yerine getirdi.

Askerlikten sonra Kemer'de 1981 yılında terzi olarak iş hayatına atıldı. Bu sırada; Kemer'de şu anda faaliyette olan Esnaf ve Sanatkârlar Odası, Esnaf Kefalet Kooperatifi, Kemer Spor, Kemer Devlet Hastahanesi, Kemer Sağlık Ocağı gibi bir çok kurumun çalışmalarında ve 1986 yılında İlk Kemer Belediye'si Teşkilatının kuruluşunda değişik kademelerde görev aldı.

1989 yılında Belediye Teşkilatı kurulduktan sonra 26 Mart 1989 yılında Kemer halkının teveccühü ile Merkez Mahallesi ilk muhtarı olarak göreve başladı. Bu süreçte; yabancı dil, biçki – dikiş vb. kurslar açarak halka ve Kemer'e hizmet etti.

1994 – 1998, 1998 – 2004 yılları arasında Belediye Meclis Üyesi olarak görev aldı. 2008 seçimlerinden sonra da Belediye Meclis Üyeliği görevine devam etmekte.

RAMAZAN KAR

On iki sene kadar terzilik mesleğini sürdürdükten sonra bu mesleği bırakıp başka ticari faaliyetler içerisinde bulundu. Bir taraftan ticari faaliyetlerini sürdürürken, on yılı aşkın süredir Kemer ve çevresinde başladığı tarih araştırmalarına aralıksız devam etmekte. Bu araştırmalar sonucunda Kemer ve tarihi ile ilgili 1000'in üzerinde fotoğraf, bölgedeki ihtiyarlardan Kemer ile ilgili derlediği ses ve görüntü kayıtları, daha sonra da Türkiye'nin birçok bölgesinden henüz hiç yayınlanmamış Çanakkale Muharebesi ve İstiklal Savaşı'nda bulunmuş gazilerin fotoğraf ve ses kayıtlarını topladı. Kemer ile ilgili topladığı fotoğrafları 2010 yılında 5. Kez düzenlediği "Dünden Bu Güne Kemer" adını verdiği sergide, başta Kemer halkı olmak üzere meraklılarıyla paylaştı.

Bunların yanı sıra, Akdeniz ve çevresini düşman gemilerinden kurtaran Mustafa Ertuğrul Aker'in adını gündeme getirip o değerli komutanı insanlara tanıttı. Gedik Yolu'na onun adının verilmesine ve eski adı Olbia Parkı olan alanın isminin Mustafa Ertuğrul Parkı olarak değiştirilmesine, ayrıca bu alana Mustafa Ertuğrul'un heykelinin dikilmesine vesile oldu. Çalış Tepesi Koca Burun Mevkiinde bulunan, unutulmaya yüz tutmuş 1916 yılından kalma, Mustafa Ertuğrul Aker komutasındaki birliğin Paris II ve Alexandra adlı gemileri batırdığı mevzileri koruma amacıyla oranın sit alanına çevrilmesinde aktif rol oynadı. Kemer ve tarihimizi tanıtmak için yazılı ve görsel basında (TRT, TRT BELGESEL, CNN TÜRK, İZ TV) yer aldı. Kemer'de bulunan ecdat yadigârı tek Selçuklu yapısı olan Selçuklu Av Köşkü'nün içler acısı halini gündeme getirerek bölge turizmine ve araştırmacılara kazandırdı. Şimdilerde ise Kemer'e bir müze kazandırma faaliyetlerini sürdürmede.

Soyadı olan "KAR" gibi bembeyaz, tertemiz fakat kar gibi soğuk olmayıp sımsıcak bir ruha sahip olan; Kemer, tarih, kültür sevdalısı bu gönül erini birkaç cümleyle de olsa tanıtmayı vicdani bir sorumluluk addettim. Hiçbir maddi beklentisi olmadan sadece kültüre hizmet adına, yerine göre cebinden harcamalar yaparak sürdürdüğü çalışmalarını görmezlikten gelmek haksızlık olurdu. Bu düşünceyle kaleme aldığım bu yazımı NEVZUHUR'da okuyunca tevazu sahibi kardeşimizin mahcubiyetinden ne hallere gireceğini şimdiden tahmin edebiliyorum. Alkışlar ona göre

değildir. O, sessiz sedasız görevini sürdürmeyi kendine şiar edinmiş bir gönül eridir. Zengin kütüphanesinden araştırmacılar dahi istifade etmektedirler.

Uzun yıllardan bu yana Kemer ve çevresi ile ilgili yapmış olduğu çalışmalarını bünyesinde toplayan ve şu an basım aşamasında olan "DÜNDEN BU GÜNE KEMER" adlı kitabını sabırsızlıkla bekliyorum.

RAMAZAN KAR'ın Fotograf sergisi

GÜVERCİN

FATİH ÜNVER

O meşhur meydanındayım kentin

Heykelin altında güvercin yağması
Arada kargalar, serçeler
Ve çirkin yüzlerinde dudakları
Çifte kumruların

Karanfil satan yaşlı adam
Somun ekmek ve çayla
Karın doyuran
Boyacı çocuğa
Issızca bakarken

Ve hep bir yere geç kalmış insanlar
Sesinin yankısında koşuşturan
Hanımellerinin mor buğusunda
Güneş görmeden üstelik.
İs kokarken...

Sabırsız kornalar sarı lambada
Arada lacivert adamlar
Yaşlı hanımlar
Bitmeyen insan sesi
Ne konuşup dururlar...

Ve tanıklar koro halinde
Uykuda bir nefes gibi
Kâbusun ötesinde
'BİZ'e kanmak;

O meşhur meydanında kentin...

Güvercin kovalayan çocuk
Hiç yakalamak istememiştir.
Farkındadır, hayattır adı;
Dokun(a)madan
Gidişini izlemiştir.

DERGİLER DERYÂSINDAN – 17
TÜRKİYE İLE ATAYURTLARI ARASINDA KÜLTÜR KÖPRÜLERİ:

KARDEŞ DERGİLER
4. BÖLÜM

OĞUZ ÇETİNOĞLU – MEHMET ŞADİ POLAT
ocetinoglu1@gmail.com msadipolat@gmail.com

KARDAŞLIK

İstanbul'da, kısa adı 'Kerkük Vakfı' olan, İzzetin Kerkük Kültür ve Araştırma Vakfı tarafından, Kültür, Sanat Edebiyat ve Folklor Dergisi şeklindeki tanıtım cümlesi ve Üç ayda bir yayın programı ile Ocak 1999'da yayınlanmaya başladı.

20 X 28 santim ölçülerinde, renkli baskılı karton kapak içerisinde birinci hamur kâğıda tek renkle basılı 80 sayfalık dergideki önemli yazıların Latin harfleriyle İngilizce ve Arap harfleriyle yazılmış Türkçe metinleri veriliyor. Birinci sayıda derginin künyesi şöyleydi: Kerkük Vakfı adına İmtiyaz Sâhibi ve Yazı İşleri Müdürü: İzzettin Kerkük. Editör ve Genel Koordinatör: Suphi Saatçi.

'Kardaşlık veya Çalınan Okulumuz' başlıklı sunuş yazısında, Prof. Dr. Suphi Saatçi, dergi hakkında şu bilgileri veriyor: "Her şeyden önce, dergimizin bu ilk sayısı ile sizlere sıcak bir merhaba diyoruz. Kardaşlık Dergisi'nin bütün camiası adına, saygı ve sevgilerimizi sunuyoruz. Kardaşlık adıyla elinize ulaştık; öyleyse sormak hakkınız, niçin Kardaşlık?

Irak Türklüğünün kültür tarihinde önemli yeri olan Kardaşlık Dergisi, 1961 yılının Mayıs ayında Türkmen Kardaşlık Ocağı tarafından Bağdat'ta yayın hayatına başlamıştı. Bu dergi, Irakta Telafer'den Mendeli'ye kadar uzanan ve geniş bir bölge üzerinde yaşayan Türkmenlerin dilini, dünya görüşünü, edebiyatını, kültürünü, sanat ve folklorunu bütün zenginliği ile yansıtan bir muhtevaya sahipti. Dergi ayrıca Irak'ta günümüze kadar yayınlanmış Türkçe süreli yayınların en olgunu kabul edilmiştir. Irak Türkmenlerinin adeta kimliği olan Kardaşlık, aynı zamanda edebiyatımıza büyük isimler kazandıran bir okul niteliğinde idi. Uzun süren yayın hayatı neticesinde, Iraktaki Türk varlığının en kıymetli koleksiyonu sayılır.

Kardaşlık, sadece Irak sınırları içinde tanınmış bir dergi de değildi; sınırları aşarak, Türkiye'de, Azerbaycan'da ve İran'ın Türkçe konuşulan bölgelerinde tanınmış, sevilmiş ve aranan bir dergi olmuştu. Elinizdeki derginin, tek ve biricik gayesi Irak Türkmenlerinin dâvâsına hizmet etmektir. Çizgimiz; ilkeli, seviyeli ve sadece doğruluk ve hakkaniyet ölçülerine bağlı yayın yapmaktır.

Kuruluşunun 2. yılını idrak ederken, 2000 yılının Ocak Şubat Mart ayında ilk sayıdaki ölçülerle üçüncü hamur kâğıda 64 sayfa olarak 5. sayısı yayınlanan Kardaşlık Dergisi, Irak Türkmenlerin önemli şahsiyetlerini; Rıza Demirci, Âdil Şerif, Necdet Koçak ve Abdullah Abdurrahman gibi şehitlerini kalplerde yaşatmak, uzun yıllar vatan hasretini çeken hemşehrilerine; Kerkük'ten, Erbil'den, Musul'dan manzaralar sunarak, Türkmen edebiyatının eski ve yeni yazarlarını, eserlerini tanıtmaya devam ediyor. Özellikle derginin editörü ve genel yayın yönetmeni Prof. Dr. Suphi Saatçi'nin hazırladığı 'Yeni Yüzyılda Yeni Beklentiler' başlıklı sayfalar, bu görevi çok mükemmel ifa ediyor. Şiirlerde, makalelerde, fotoğraflarda ve hâtırâlarda, katran karası günlerde yaşanan ızdıraplar, okuyucunun duygularını istismara yönelmeden Türkmen Hüznü denilebilecek asil bir tonda veriliyor.

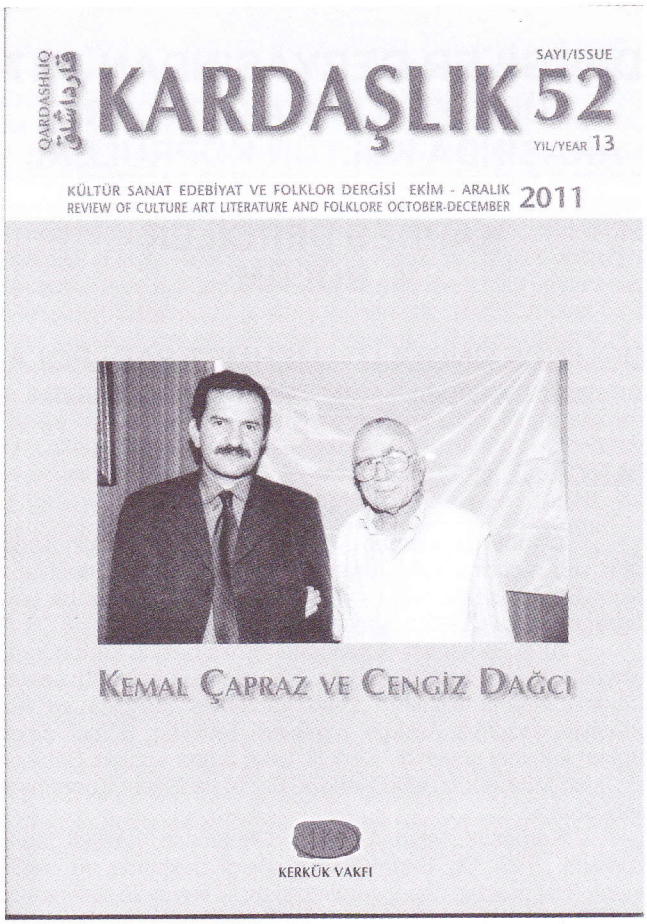

Yayınına devam etmekte olan derginin Ocak – Mart 2012 târihli 53. sayısının "Davutoğlu'ndan Fuzûlî için Bir Mezar İstiyoruz" başlıklı sunuş yazısında Prof. Dr. Suphi Saatçi kısaca şöyle diyordu: "Türkmenlerin birçok beklentisi gerçekleşmiyor, yığılan meseleler çözüme kavuşturulmuyor. Bunların başında Türkmenlerin ellerinden alınan arazi ve gayrimenkul mülkiyetleri konusunda yaşanan sıkıntılar yer alıyor. Bu hususta hâlâ olumlu sonuçlar alınmış değildir. Nitekim kısa bir süre önce, artık isyan edecek duruma gelen mazlum ve mağdur Tisin halkının feryatlarına kulak asan olmuyor. İlk başta Irakıye listesinde yer alan Arap yetkililerinin bu problemlere karşı duyarsız kaldıkları anlaşılıyor.

Türkmen halkının yaşadığı ikinci önemli sorun, eğitim konusunda çıkan kararların uygulamaya konulmamasıdır. Bu hususta olumlu sinyallerin alındığını da dile getiren kimse de yok.

Yüksek okul bitiren binlerce Türkmen genci, her nedense devlet işlerine tayin edilmiyor. Sadece Telafer ve Musul yöresinde 50 binin üstünde fakülte mezunu Türkmen genci, ülkede üvey evlat muamelesi görüyor. Hiç kimse bunların durumunu gündeme taşımıyor.

Kerkük'te bulunan Kale ve Kışla gibi tarihî yapıların restorasyonu ile ilgilenen bir yetkili yok. Türkiye'nin TİKA olarak bilinen Kalkınma Ajansı, Osmanlı coğrafyasında bulunan eserleri restore ederken, nedense Kerkük'e karşı hareketsiz kalıyor. Türk edebiyatının baş tacı olan ve bütün bir Türk dünyasının sahiplendiği Fuzûlî'nin mezarı hâlâ yapılmadı. Fuzûlî'nin mezarını yapmak işi de en çok Türkiye'ye yakışır diye düşünüyoruz.

Bu hususta Dışişleri Bakanı Sayın Ahmet Davutoğlu'na da sesimizi duyurmak istiyoruz. Cengiz Dağcı'nın Kırım'da gömülmesi için büyük bir duyarlılık gösterdi. Bu soylu davranıştan dolayı kendisini yürekten alkışladık. Peki, Davutoğlu bütün Türk dünyasının gönlünü çıra gibi yakan ve:

Ne yanar kimse bana ateş-i dilden özge
Ne açar kimse kapım bâd-ı sabâdan gayrı

ve böyle devam eden Fuzûlî'ye de bir mezar tedarik edemez mi?

Arka kapağında Arapça harflerle Merhum Kıbrıs Eski Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bayrağı resminin bulunduğu derginin bu sayısındaki makaleler ve yazarları: * Irak ve Suriye Türkmenleri, İki halk ortak kader: Mahir Nakip * Hüzündeyim Koçak'ım (şiir): Cengiz Bayraktar * KDP, KYP İlişkileri, Bölgedeki Değişiklikler ve Gelişmeler: Ali Semin * Kerkük Hâtıralarım 8: İzzettin Kerkük * Kerkük'ün Taş Köprüsü: Ata Terzibaşı * Türkmen Dağarcığı: Suphi Saatçi * Irakta Türkçe Eğitiminin Dünü ve Bugünü: İbrahim Anwar * Yavru Vatan'ın Büyük Lideri Rauf Denktaş: Kardaşlık * Acı Kaybımız Mehmet M. Gedik:Osman Oğuz Kerkük'ün Yemek Destanı (şiir): Osman Oğuz * Şehitleri Anma Toplantısı: Kardaşlık.

Ciddî görünümlü şirin kapağı, şuurlu bir gençliğin yetişmesine katkıda bulunan fikrî muhtevâsı, göz dolduran, gönül okşayan sayfa düzenlemeleri ile Kardeş Dergiler arasında seçkin bir yeri olan derginin iletişim kanalları: Nevbahar Mahallesi, Kuka Sokağı Nu: 1, Huzur Apartmanı Daire: 1 Fındıkzade, İstanbul. Posta Kutusu: 20 Cerrahpaşa, İstanbul. Telefon: 0.212-584 00 75 Belge Geçer: 0.212-584 00 76 e-posta: kardaslik@kardaslik.org İnternet: www.kerkukvakfi.com, www.kardaslik.org

KERKÜK

Ankara'da, Haziran 2005'te Irak Türkleri Fikir, Kültür ve Sanat Dergisi tanıtımı ve aylık yayın programı ile, Irak Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Ankara Şubesi tarafından yeniden yayımlanmaya başladı.

Kerkük Dergisi yayın hayatına ilk olarak 11 Nisan 1912 târihinde Kerkük'te başlamış, 8 ayda 16 sayı çıkmıştı. Osmanlı Türkçesi ile yazılan derginin Yazı İşleri Müdürü Ekrem Pamukçu idi.

Kerkük Dergisi, 10 Mayıs 1990 târihinden itibaren Bülten adı ile yayınlanmaya başladı. Ankara'da, Ekim 1990'da Irak Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği tarafından, Üç ayda bir yayın periyodu ile ve Kerkük adı ile yayına yeniden devam edildi. 20 X 28 ölçülerinde, 32 sayfa hacimli derginin tekrar 1. sayısında, Kerkük isminin neden tercih edildiği, başyazıda şu cümlelerle açıklanıyordu: Irak rejimlerinin uzun yıllardır uyguladıkları ve son zamanlarda hızı giderek artan asimilâsyon faaliyetlerinin bir neticesi olarak, yüzlerce güzide evlâdını idam sehpalarında, işkence odalarında yitirmesine ve bir o kadar evlâdını da, anlamsız savaşlarda kaybetmesine, ayrıca binlercesinin de vatan bağrından koparılarak çöle sürgün gönderilmesine rağmen yine de Türk kaldığı için Kerkük!

Derginin bu sayısındaki makalelerden bâzıları ve yazarları: * Irak Türklerinin bu günkü yerleşim yerleri: Doç. Dr. Fâzıl Demirci, *Irak Türklerinin târihine kısa bir bakış: Dr. Aydın Beyatlı, Büyük şâir ve edebiyatçı Hâlide Nusret Zorlununa'nın Kerkük hâtıraları: Kerkük Dergisi, *Târihte Kerkük: Iraklı Bilgin Mustafa Cevad'dan tercüme eden Ekrem Pamukçu, *Felekoğulu Kimdir?: Ziya Köprülü, *Ünlü ses sanatkârlarımızdan Abdurahman Kızılay ile kısa bir görüşme: Röportajı yapan S.Avcı, *Mûsikî hayatımıza toplu bir bakış: A. Terzibaşı, *Bizim terbiyemiz: Ord. Prof. Dr. Hilmi Ziya Ülken, *Dereden Tepeden: Haberler, fıkralar, şiirler, özlü sözler, Hadis-i Şerifler.

Bu sayıdaki; Editörden imzâlı sunuş yazısında şöyle deniliyordu: "Bir süredir, Irak Türklüğüne gönül vermiş arkadaşların, "Musul'un, Kerkük'ün, Telafer'in sesi..." olmak üzere, mütevazı de olsa bir dergi çıkaralım düşünceleri sonucu, yeniden Kerkük'ün ilk sayısıyla sizlerle buluştuk. Çağımız bilgi ve iletişim çağıdır. Aynı zamanda kültürleri aktarma, geliştirme bir başka problemdir. Topyekün bir savaşıma gereksinim ortada. Düşünce ve kültür alanında kaybedenler hiçbir şey üretemez. Bizler birbirimizden haberdar olma ve kültürümüzü geliştirme davasında en küçük çabayı bile değerli sayıyoruz.

Derginin baskıya verildiği şu dakikalarda bile insanlığı çileden çıkaran olaylar yaşanıyor; Kerkük'te Korya Pazarı'nda rastgele kürt, türkmen demeden çakalvari, insanlara saldıran sözüm ona "görevliler", Musalla'da evleri basıyor kadın kız demeden köpeksiz köyde değneksiz geziyor. "Eşkıya dünyaya hükümran olmuş" sanırsın. İşgâlcilerce Telafer kuşatılmış; karadan ve havadan bombalarla tanklarla bir insanlık katliamı yaşanıyor.. .Anlaşılan, bütün insanlığın gözü önünde işgal güçleri ve onların eşkıyaları yapmadıklarını bırakmayacaklardır. Önümüzdeki sayı Kerkük, Telafer, Tuzhurmatı olaylarını dosyalar halinde sizlere sunmağa çalışacağız.

Şuan Irak Türklüğünün karşı karşıya olduğu en önemli konu, Irak Anayasası'nda; "Irak halkı; Arap, Kürt, Türkmen ve diğer unsurlardan oluşur." Gerçeği ile 'eğitim ve dil konularındaki yasal kazanımların vurgulanması mücâdelesidir.

Dergi çıkarma düşüncesi henüz tartışmada iken, bir şekilde duyan öğrenen pek çok gönüldaşımız kaleme sarılmış, yazılarıyla bizlere ulaşmıştır. Bundan son derece memnunuz, ancak, sayfa darlığı yüzünden bir çoğuna yer veremedik. Gönderilen yazılar ileride değerlendirilecektir. Türkiye ve Türk dünyasındaki basın yayın Irak'taki gelişmeleri ne ölçüde veriyor, bu sizlerin bilgisindeki bir durumdur. Türk politikacıların basın yoluyla tepkileri olmuştur işgale. Bunlardan bir kısmını sizlerle paylaşacağız. Sayın Muhsin Yazıcıoğlu; "Kerkük, Umum Türklüğün nâmusudur..." Diyor.

Bu sayıya "Dün, Yarın ve Kerkük" Yazımızı ekledik. Bir başka görüş olarak Fikret Akfırat'ın, "ABD kaybederken, Türkmenler nasıl kazanacak ?" Başlılı yazısını koyduk. Elimize geçen bir notta, Fuzulî Üniversitesi'nin açılacağı müjdesi var. Zaman kaybedilmeden Kerkük, Musul, Telafer Erbil'de birer üniversite açılması kesin şarttır. Ancak bu kuruluşların bizim olması için, eğitim dillerinin Türkçe olması da şarttır.

Büyük tarihinde milletimiz zaman zaman büyük sıkıntıları aşmak mecburiyetinde kalmıştır. Bilinmelidir ki meşhur ifade ile; "Bir ağaç dalı kuruduğu için değil; kökü çürüdüğü için ölür..." Sizlere, en az beş bin yıllık ulu çınarın kökü, dalları okuyuculara, daha güzel günlere doğru dileklerimizi sunarken, birlikte yaşayalım. "Oğuz Kağan töresince, Yunus Sevgisince, Alpaslanlar yüreğince." Bir olalım, İri olalım, Diri olalım.. Yeniden buluşmak dileklerimle.

Bir süre Ankara'da hizmet eden dergi, Dernek Genel Merkezi'nin Ağustos 1997 tarihinde İstanbul'a nakledilmesini müteakip, yeniden 1. sayıdan başlamak üzere yayınına devam etti. 7. sayıdan itibaren yayın merkezi tekrar Ankara'ya nakledildi.

Mart 1999 târihli 25. sayıya kadar düzenli olarak yayınlanan derginin Şubat 2001 târihinde 29. sayısı ile yayın hayatı sona erdi. Irak Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği tarafından çıkarılan Kerkük Dergisi'nin ulaşılabilen son serisi Sabah Ketene'nin sâhipliğinde, Doç. Dr. Ekrem Pamukçu'nun Editör ve Genel Koordinatörlüğü'nde yayınlanmıştı. 26. sayı olan ikinci gurup dergide dikkat çeken yazılardan bâzılarının başlıkları ve yazarları: *1991'den 1999'a Irak Muhalefeti ve Türkmenler: Cüneyt Mengü. *Musul ve Kıbrıs'ın Geçmişi ve Geleceği Üzerine: Dr. Vahdet Keleşyılmaz. * Aydınlık Dünyanın Karanlık Yüzü: Altan Çetin. * Türkmenler İçin Ne Yapılmalı? Doç. Dr. Mehmet Özdemir. * Türkmenlerin Mâruz Kaldığı İlk Katliam: Ziyat Köprülü. * Atatürk ve Irak Türkmen Gençliği: Volkan Pamukçu. *Musul Sorumu ve Körfez Petrolleri: İlhan Aksoy. *Türk Dünyası ve Küreselleşmek: Dr. Mustafa Ziya. *İnsan Hakları ve İnsanların Sorumluluğu: M. Kemal Yayçılı.

İmkânsızlıklar sebebiyle bu sayıdan sonra yayın hayatından çekilen dergilerin tamamı; İzzettin Kerkük Kültür ve Araştırma Vakfı'nda bulunmaktadır.

(Devamı gelecek sayıda)

'GÖNÜL DÜNYAMIZI AYDINLATANLAR'

OĞUZ ÇETİNOĞLU
ocetinoglu1@gmail.com

Türkler; kahramanlıklarıyla ve buna bağlı olarak cihangirlikleri ve dünyaya nizam verme ülküleriyle tanınmışlardır. Adaletli yönetimin temsilcisi olarak bilinirler.

Târih kitaplarımızda Türk'ün kahramanlık yönü ön plana çıkarılır. Milletimizin rûhuna, karakterine kahramanlık düşüncesini nakşeden gönül ehli insanlar, çoğu zaman geri plandadır. Onlar; tevâzuları gereği, kendilerine layık görülen yer ve konumdan şikâyetçi olmasalar bile bizim, kendilerini tanımak mecburiyetimiz vardır.

İnsanlar, târihini öğrendikçe milletini daha yakından tanıma imkânı elde ederler. Milletini tanıdıkça geleceğe güvenle bakar, daha büyük planlar yapar ve başarırlar.

Târihimizde millî kahramanlar kadar, onların yetişmesinde en büyük etken olan mâneviyat önderleri de önemli bir yere sâhiptir. Şeyh Edebali olmasaydı, Osman Gazi, Akşemseddin Hoca olmasaydı, Fâtih Sultan Mehmed Han olmayabilirdi.

Mâneviyat önderleri bir taraftan vatan-millet sevgisinin tohumlarını gönüllere ihtimamla yerleştirirlerken diğer taraftan da ahlaklı, dürüst, yardımsever, cömert, büyüklere saygı-küçüklere sevgi ve şefkatle yaklaşan, kahramanlık rûhu ile iman gücünü nefsinde harmanlamış Alperenler yetiştirirler. '*Alp*' sıfatı kahramanlığı, '*eren*' ise iman güncü ifâde eder. Türk milletinin târihine bakıldığında; hiçbir milletin sâhip olamadığı kemiyet ve keyfiyette alperenler ve onları yetiştiren gönül ehli-gönül eri mümtaz şahsiyetlerle karşılaşılır.

Değerli kültür adamı ve arşiv uzmanı İsmet Binark [1] bu değerlerimizi ismen bilmenin yeterli olamayacağı bilinci ile hareket ederek, uzun ve bir o kadar da meşakkatli olduğu tahmin edilebilen çalışma ile dev bir eser hazırlayıp aziz ve necip milletimizin istifâdesine sunmuştur. Böylece, kitabında tanıttığı mümtaz şahsiyetler gibi, kendisi de '*Gönül Dünyamızı Aydınlatanlar*' arasında, layık olduğu seçkin yeri almıştır.

'Gönül Dünyamızı Aydınlatanlar' isimli 15 X 24 santim ölçülerinde 764 sayfalık eser, Mart 2012'de Nefes Yayınları [2] tarafından yayınlandı. Kitapta; bir mânevî fethin bayrakdarı Ebû Eyyüb el-Ensârî (vefatı 672) Hazretlerinden, İstanbul'un fethine uzanan yolun kapısını açan altın anahtar Sultan Alparslan'a (1029-1072), Evliyalar Evliyası Ahmed Yesevî (1093-1166) Hazretleri ve O'nun iman ateşinin kıvılcımları olarak Anadolu'ya ve Balkanlara ulaşan Ahi Evran (1171-1261), Mevlanâ (1207-1273) , Hünkâr Hacı Bektaş Veli (1209-1271), Yunus Emre (1240-1321), Sarı Saltuk (vefatı: 1298), Somuncu Baba (1331-1412) ve Hacı Bayram Veli (1352-1429) ve daha birçok ulu kişiler; derin tahliller, onlarla ilgili fotoğraflar, deyişlerinden ve öğretilerinden seçilmiş örnekler eşliğinde anlatılıyor.

Esere; Emir Sultan'dan Balım Sultan'a ve Aziz Mahmud Hüdâî'ye, Şeyh Galib'den Yahya Kemal Beyatlı ve Necip Fâzıl Kısakürek'e kadar 73 ulu çınarın haşmeti sığdırılmış. Son isimler: kültür ve irfan hayatımızın ve de eserin yazarının feyz kaynakları İlhan Ayverdi ile Sâmiha Ayverdi.

Kitap, yazarın; '*İslam'da tasavvufî düşünce ve hayat tarzı; insanı her ânında Allah'ın (cc) huzurunda bulunma mes'uliyeti ile onun hakîki mânâda Müslüman olmasına yardımcı olmuştur. Tasavvuf, akılla gönlün nikâhıdır. Tasavvuf hal imlidir.*' Cümleleriyle başlayan '*Son Birkaç Söz*' başlıklı bölümle bitiyor.

Daha kolay anlaşılabilmesi için kitaba 70 sayfalık alfabetik 'Lügatçe' bölümü eklenmiş.

'*Dip Notları*' ve '*Hakkında başvurulacak kaynaklar*'a atıfta bulunan bibliyografik bilgiler dışında kalan kaynaklar ise 20 sayfada 200 kaynak eser ismi ve tanıtım bilgilerini ihtiva eden Bibliyografya bölümünde okuyucunun istifâdesine sunuluyor.

Kitap, güzel Türkçemizin en güzel kullanımına örnek teşkil etmesi için, kelimeler âdeta mikrometrik kumpaslarla ölçülüp, hassas kuyumcu terâzilerinde tartıldıktan sonra ihtimamla seçilerek hazırlanmıştır. Kitabın bir başka üstünlüğü de Türkçemizin musikî zevkini tattıracak telafuza rehberlik edecek imla-yazım kılavuzu özelliğine sâhip olmasından kaynaklanıyor.

Gönül Dünyamızı Aydınlatanlar isimli eserin yazarı İsmet Binark Beyefendi'ye tebriklerimi sunuyorum. Kitabı, ülkemize ve milletimize bir şeyler borçlu olduğunu düşünen herkese hararetle tavsiye ediyorum. Borçlarını ödemek için yapacakları çalışmalar için mükemmel bir rehbere sâhip olacaklardır.

(1) İSMET BİNARK: 28 Şubat 1941 târihinde İstanbul'un Fâtih ilçesinde doğdu. İlk ve ortaokulu İstanbul'da, liseyi Ankara'da bitirdi. Ankara Üniversitesi Dil-Târih ve Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nden mezun oldu.

Kısa bir süre Devlet İstatistik Enstitüsü'nde çalıştı. Askerliğini yaptıktan sonra 1967 yılında Millî Kütüphane'de memuriyet hayâtına başladı. 1971 yılında İngiltere ve Finlandiya'da kütüphanecilik eğitimi gördü. Dâvet üzerine, 1975 yılında Başbakanlık bünyesinde Cumhuriyet Arşivi'nin kurulmasına öncülük etti. Başbakanlık tarafından İngiltere ve Fransa'ya arşivcilik eğitimine gönderildi. Kurduğu Cumhuriyet Arşivi'nde görevlendirilen personelin arşivcilik eğitimini de üstlendi. Burada Genel Müdürlük makamına kadar yükseldikten sonra emekli oldu. Buradaki görevi sırasında İslam Konferansı Teşkilatı'nda görevlendirildi, Hacettepe ve Gazi üniversitelerinde dersler verdi. Türk Kütüphaneciler Derneği, Türk Ocakları, Ankara Aydınlar Ocağı gibi sivil toplum kuruluşlarında görevler üstlendi. Türk ilim, kültür ve fikir hayâtına yaptığı hizmetlerden dolayı, Türk Ocakları Genel Merkezi, Ankara ve İstanbul Aydınlar Ocağı, Avrasya Bir Vakfı, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul Fetih Cemiyeti, Kubbealtı Kültür ve Sanat Akademisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Irak Türkmen Cephesi, Türkiye Yazarlar Birliği, Altay Kültür, Sanat ve Eğitim Vakfı ve Hacettepe Üniversitesi Arşivcilik Bölümü başta olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlarca başarı armağanlarına lâyık görülmüştür.

Kitap olarak basılmış bâzı eserleri:

1-*Türk Sefer ve Zaferleri Bibliyografyası*: Ankara 1969. 2-*Yunus Emre Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi*:* Ankara 1970. 3-*Doğumunun 95. Yıldönümü Münâsebetiyle Ziya Gökalp Bibliyografyası*:* Ankara 1971. 4-*Selçuklu Târihi, Alparslan ve Malazgirt Bibliyografyası*: Ankara 1971. 5- *Basın-Yayın Bibliyografyası*:* Ankara 1972. 6-*Türk Atasözleri*:* 2 Cilt. İstanbul 1971. 7-*Fârâbî Bibliyografyası*:* Ankara 1973. 8-*Mevlâna Bibliyografyası*: Ankara 1975. 9-*Eski Kitapçılık Sanatlarımız*: Ankara 1975. 10-*Fevziye Abdullah Tansel Bibliyografyası*:* Ankara 1975. 11-*İstanbul, Fâtih, Fetih ve Fâtih Devri Hakkında Yazılmış Kitaplar Bibliyografyası*: * İstanbul 1977. 12-*Arşiv ve Arşivcilik Bibliyografyası*: Ankara 1979. 13-*Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri*: Ankara 1980. 14- *World Bibliography of Translations of the Meanings of theHoly Our'an, Parti: Exclusively Printed Translations*:* İstanbul 1984. 15- *Worl Bibliography of Translations of the Meanings of theHoly Qur'an, Printed Translations 1515-1980*:* İstanbul 1986. 16-*Türk Arşivlerinin Kısa Târihçesi, Önem ve Değeri*: Ankara 1991. 17-*Temel Arşivcilik Bilgileri ve Arşiv Mevzuat Düzenlemeleri*: İstanbul 1993. 18-*Türk Arşivlerinin Kısa Târihçesi ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün Faaliyetleri*: Ankara, 1994. 19-*Ermenilerin Asılsız Soykırım İddialarına Cevap*: Ankara 1998. 20-*Türk-Yunan Münâsebetlerinin Dünü ve Bugünü*: Ankara 1998. 21-Ekrem Hakkı Ayverdi Bibliyografyası: İstanbul 1999. 22-*Sâmiha Ayverdi Bibliyografyası:* İstanbul 1999. 23-*Asılsız Ermeni İddiaları ve Ermenilerin Türklere Yaptıkları Mezâlim*: (Yazılı Arşiv Belgeleri ve Fotoğraflarla) Ankara 2001. 24-*Ermeniler'in Türklere Yaptıkları Mezâlim ve Soykırımın Arşiv Belgeleri*: Ankara 2001. 25-Meclis-i Mebusân / Türkiye Büyük Millet Meclisi /Millî Egemenlik / Anayasa ve Anayasa Hukuku Bibliyografyası.* Ankara 2002. 26- Sâmiha Ayverdi'nin Mektupları: İstanbul 2002. 27-Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanları ve Meclis Konuşmaları: Ankara 2002. 28-*Türk Parlamento Târihi*: (TBMM 6. Dönem (3 Nisan 1939-15 Ocak 1943). 4 Cilt) Ankara 2004. 29-*Dost Kapısı - Ezel ve Ebed Arasında: Ken'an (Rifâî) Büyükaksoy*: İstanbul, 2005. 30-*Bir İhlâs Abidesi İlhan Ayverdi*: Ankara 2006. 31- *Bay Efendi*: Ankara 2007. 32-*Sâmiha Ayverdi Bibliyografyası*: İstanbul 2007. 33-*Sâmiha Ayverdi'nin Fikir ve Gönül Dünyâsından Seçmeler*: Ankara 2009. 34-*Türk Parlamento Târihi*: 7. Dönem (8 Mart 1943-5 Ağustos 1946). Ankara 2009. 35- *Türk Parlamento Târihi*: TBMM 10. Dönem (14 Mayıs 1954 - 1 Kasım 1957). Ankara 2010.

(* işaretli kitaplar, müşterek çalışmadır.)

(2) NEFES YAYINLARI: Bağdat Caddesi, Güzel Sokağı Nu: 11 A Blok Daire: 2 Selamiçeşme, Kadıköy – İSTANBUL. Telefon: 0.216-359 10 20 Belgegeçer: 0.216-359 40 52 www.nefesyayinevi.com

DALLAR DA GÖVDENİN HAYAT YOLLARIDIR

Tarihi M.Ö. 6. YY'la kadar uzanan Gazipaşa, antik adı Selinus Potamus olan Hacı Musa çayının denize döküldüğü yerde, dirsek gibi uzanan bir tepenin üzerinde ve yamaçlarında yer alan, gövdenin şirin dallarından biridir.

İlçenin asıl adının Selanus'dan gelen Selinti olarak bilinir. Geçmişin Kent'i Roma Kralı Stran zamanında, en görkemli dönemini yaşamıştır. Bilinen kalıntıların büyük bir kısmı bu döneme ve sonrasına ait olup, mezarlarının çokluğundan buraya 'mezarlar kenti' de denilmiştir. İsim konusunda biraz daha gerilere gidersek; Selenge, Selene, Sellune, Selinus adlarının aslı, Orta Asya'da Baykal Gölü'ne dökülen Selenge Irmağı'ından alınmıştır. Selene: Yunan ve Romalılar gelmeden önce de vardı. Bölgede Luwi'lerin yaşadığı bir gerçektir. Luwiler ise, İç Asya kökenli olup bu ismi taşıyarak yöreye getirdiği bir gerçeğin ifadesi olarak karşımızda durur.

Yöreyi Yunan ve Romalı kiracılarından kurtaran Türkmenler, Karamanoğulları çatısı altında birleşerek buraya yerleşmişlerdir. İlk kaymakamı Oğuz Han isimli bir Türkmen Beyi'dir. Türkmenlerin buraya yerleşimi 1225 yıllarında başlamıştır. Yakın tarihimizde, kurtuluş savaşında, Konya'daki Delibaş ayaklanması sırasında yöre halkı büyük yararlılık gösterdiği için ilçeye Gazipaşa adını Atatürk vermiştir.

Gazipaşa Hacı Musa, Bıçkıcı, Korumeydanı, Kaledran olarak isimlendirilen 10 Km uzunluğundaki kumsallarıyla tanınmıştır. Yöreyi güzelleştiren ormanlarla kaplı alanları, Turkuaz mavisi koyları, doğal güzellikleriyle şirin bir Yörükler ilçesidir. Bölgede bulunan Sedre Çayı, Delice, Bıçkıcı, Hacı Musa ve Kaledran çaylarından dolayı burası bir seller ve sular bölgesi olarak tanınır. İskele, Koru ve Yaylalar plajlarının bulunduğu, birbirinden güzel kumsalları, Carette Caretta kaplumbağalarının önemli bir üreme alanıdır. Bu güne kadar bakir kalmış Gazipaşa; konaklama, dinlenme tesisleri, tarih ve doğa güzellikleri, yat limanı ile gözde turizm merkezi olma yolunda hızla ilerlemektedir. Ayrıca bölge, tahıl tarımı, turuçgiller, muz ve yöreye ait özel sebzesi olan 'Göleriz' ile, turizmden başka ayrıcalıklı değerleri arasında dikkat çeker.

İlçenin dokusunda, barındırdığı tarihsel kalıntıların izlerinde yürürken nelerle karşılaşacağımıza bir göz atacak olursak: Muzkent sınırları içinde Nephelis Gök Kilise ve Nephelis antik kenti dikkat çeker. Kilisetepe üzerinde Cestrus antik kenti yer alır ve anıtsal mezar yapısıyla dikkatleri üzerinde toplar. Burada ayrıca Vespasianus tapınağı kalıntıları vardır. Selınus ise, dağlık Kilikya bölgesinin en önemli kentlerinden biridir. Syedra antik kenti ise, batıda olan yıkılmamış halen ayakta olan anıtsal kapıdan girilerek gezilebilir. Agora'nın kuzeyinde Antonius Pius tapınağı kalıntıları bulunur. Ayrıca Julia Sabeste antik kenti, kaya mezarı, Adandalanos antik kenti sessiz yığınlar halinde zamana karşı dururlar.

Yukarıda saydıklarımıza ilave olarak: Altınkapı Han, Sırtlanini Mağarası, Bıçkıcı manastırı, Orataçağ Kulesi, Direvli Kalesi, Gevinde, Yundoluğu, Ekmel Mahallesi Tümülüsü, Hasdere Köyü türbe ve mezarları tarihle ilgilenenlerin uğrak yerleri arasındadır.Bölgede ayrıca Barçın yaylaları, Alacadağ öreni, Kızılgüney Köyü öreni, İnceğiz Köyü Tepeçukur ören yeri nefes alınan tabii güzellikleriyle dikkat çekicidir. Tarihin akışı içinde, yok oluşlarına direnen kalıntıların izlerinde Gazipaşa'yı satır başlarıyla olsa da hatırlatmaya çalıştık. İlçe, yerli ve yabancı ziyaretçilerinden sadece ilgi bekler, güzelliklerini sunmanın rahatlığıyla…

SELUNUS - GAZİPAŞA